

Lokaal

nr. 3 – MAART 2019

**VVSG-maandblad voor
de lokale bestuurder**

Verschijnt 11x per jaar / P2A9746

Hulpverlening gaat zelf de boer op

FUSIES POLITIEZONES

De ideale maat

LEREN FUSEREN

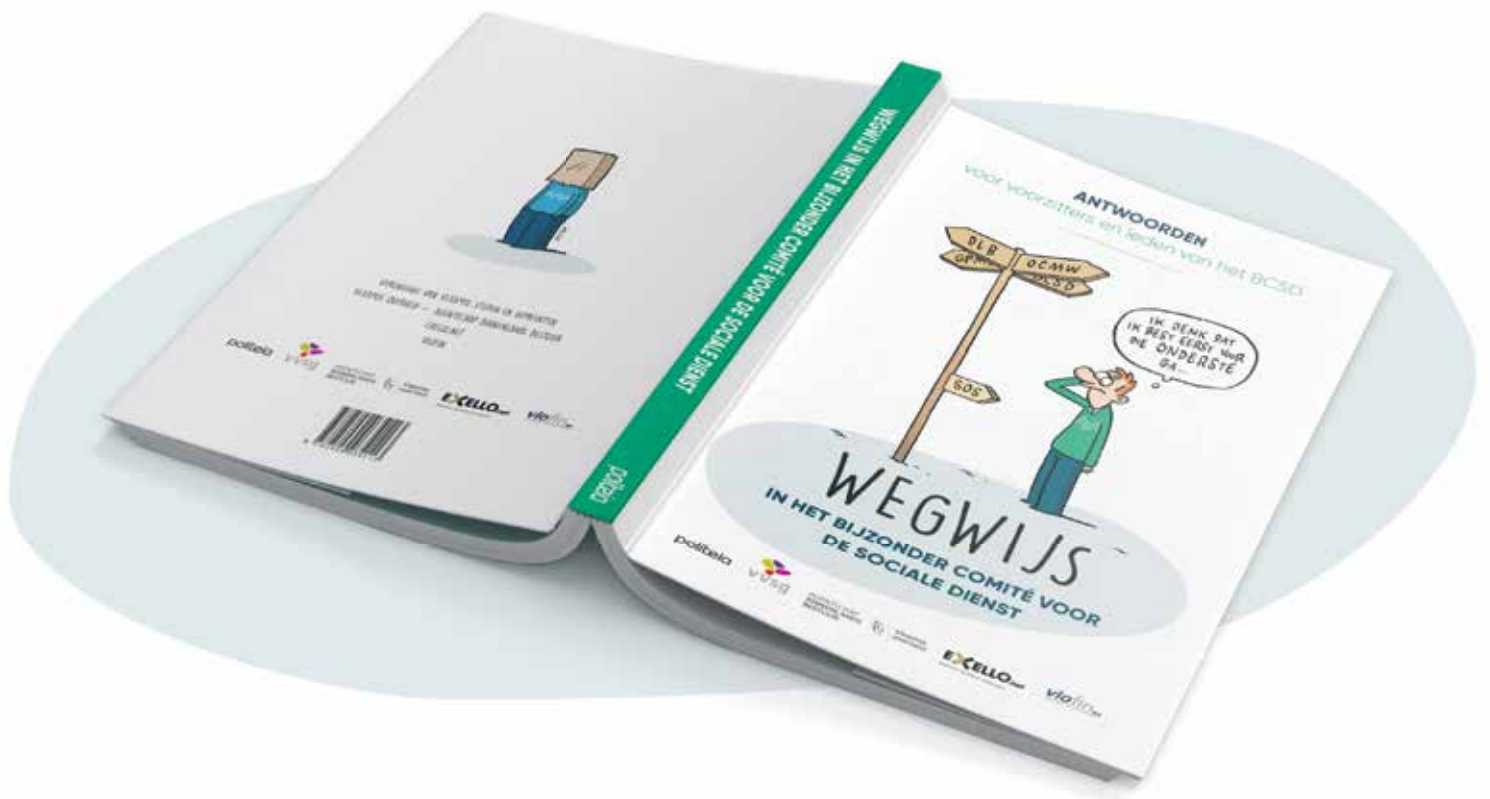
Het personeel doet mee

ANDERS IS OOK WELKOM

in de kinderopvang

DE GRIJZE DRUK

is niet zwart-wit

ANTWOORDEN VOOR VOORZITTERS EN LEDEN VAN HET BCSD

Hoe situeert het bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD) zich binnen het lokale bestuur? Hoe wordt een lid van het BCSD aangeduid? Wat is de verhouding tussen het BCSD en de sociale dienst van het OCMW?

In dit boek geven we een concreet antwoord op tal van praktische vragen waar de voorzitters en leden van het BCSD mee kampen. De inzichten die u via deze handleiding opdoet, zullen u helpen bij de uitoefening uw mandaat.

Wegwijs in het bijzonder comité voor de sociale dienst Antwoorden voor voorzitters en leden van het BCSD

Vastbladig boek | 92 pagina's | ISBN: 978-2-509-03411-3

Voor meer info & bestellingen:
www.politeia.be

STEFANIE DEWICKERE

Wij willen mee de hefboom zijn, want lokaal vermenigvuldigen we 300 keer alle Vlaamse, federale of Europese beleidsmaatregelen.

Dit is ons momentum

‘On est plus chaud que le climat.’ Ik hoor de jongeren luidruchtig voorbij trekken. Nu al enkele weken. Sinds we met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) in Huis Madou zitten, pal in het centrum van Brussel, lopen de klimaatjongeren iedere week zo omstreeks elf uur voorbij ons kantoor. Een logisch traject voor hen: onze nieuwe stek ligt vlak naast het Vlaamse en Federale Parlement.

Klimaatjongeren, gele hesjes, stakingen voor meer koopkracht... Ik hoor er dezelfde zorgen in doorklinken. Zoveel dingen veranderen, maar waar komen ze vandaan, wie heeft erover beslist? Dat gevoel van stress en machteloosheid overvalt me ook wanneer ik veel te lang in de file sta. Maar na enkele kilometers zie ik meestal waar het probleem zat, en kan ik mijn frustratie tenminste gericht luchten. Maar wie spreek je aan over internationale handelsstromen, fiscale stromen, migratiestromen, veranderende zeestromen, te veel plastic? De wet van de grote schaal. De wet van de lokale schaal. Die tweede kan evenwicht brengen: het lokalisme als correctie op het globalisme. Klimaatmarsen lopen door al onze steden en gemeenten. Jongeren en kinderen in Lier, Leuven, Hasselt, Kortrijk, Bonheiden en ga zo maar door. Het klinkt raar misschien, maar ik ben een trotse algemeen directeur. De VVSG en haar leden hadden al lang voordat er sprake was van gele, rode of groene hesjes, het belang van duurzaamheid opgemerkt en al begin 2018 een plan van een duurzaamheidspact bedacht. Wij pleiten vanuit de lokale besturen voor een pact dat duurzame transitie nastreeft, voor klimaat én sociale cohesie, vanuit samenwerking tussen zoveel mogelijk belangrijke stakeholders en overheden. Wij willen hierin mee de hefboom zijn, want lokaal vermenigvuldigen we 300 keer alle Vlaamse, federale of Europese beleidsmaatregelen. Met het covenant of mayors bouwen we al jaren samen aan die gezamenlijke weg om krachten te bundelen en samen stappen vooruit te zetten. Die grondstroom voelden we al vroeg omdat we lokaal zo dicht bij de burger en het leven staan.

Vandaag werken bestuurders, leden van managementteams, kabinetten volop aan het meerjarenplan 2019-2024 en een stevig beleidsakkoord. Het is nu aan ons om de kans te grijpen, de tijdsgeest vraagt het, het momentum is er. Ik hoor schepenen en burgemeesters vertellen over knappe initiatieven. Plannen voor leefomgevingen van puike kwaliteit, plannen om de sociale cohesie tussen burgers te versterken, plannen voor samenwerking met burgerinitiatieven, lokale bedrijven, scholen en zorginstellingen. Lokaal maatwerk en partnerschappen zijn dé succesfactoren. In Eeklo staan veel windmolens, omdat burgers er van bij het begin bij werden betrokken. In Mechelen zijn amper Syriëstrijders vertrokken dankzij een vernieuwende mix van veiligheid en sociale cohesie. Op het lokale niveau kun je experimenteren. Van het Vlaamse en federale beleidsniveau vragen we ruimte, steun en vrijheid, en het weghalen van regelballast.

Op 3 mei, tijdens de Klimaatdag in Oostende, presenteert de VVSG haar idee van een duurzaamheidspact. Het is mijn droom dat zoveel mogelijk burgerinitiatieven, ondernemingen, en ook Vlaamse en federale ministers en administraties enthousiast aanhaken en onze uitnodiging tot samenwerking en partnerschap aangrijpen. Ik droom van een interbestuurlijk en breed maatschappelijk pact. Hopelijk horen jullie er in de media over. Beter nog, kom zelf naar Oostende! Sluit aan, wees present, want dit is onze tijd, onze kans, het momentum van de lokale besturen.

Mieck Vos, algemeen directeur Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten

Reageren?
Twitter met ons
mee op @vvsg en
@mieckvos

inhoud

MAART 2019

Interview

De ideale maat voor korpshoofden en burgemeesters

De Gentse professoren Marc Cools en Jelle Janssens brachten de bestaande samenwerkingsverbanden tussen poitiezones in kaart en onderzochten de bereidheid tot schaalvergroting: 'Goede dienstverlening hangt echter niet alleen af van de schaal.'

LAVIA AERTS

hulpverlening

Geïntegreerd breed onthaal voor betere hulpverlening

Het geïntegreerd breed onthaal is een samenwerkingsverband waarvan minstens het OCMW, het centrum voor algemeen welzijnswerk (CAW) en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen deel uitmaken. Op termijn wordt dit model over heel Vlaanderen uitgerold.

STEFAN DEWICKE

DANIEL CEERAEYS

beiaard

Mijn ziel amoreus

De beiaard geeft klank aan de stad, de beiaardier is deeltijds stadspersoneelslid, maar veel steden en gemeenten weten niet goed hoe deze hemelse klanken te honoreren. Met een nieuwe visietekst kan dat veranderen.

Praat mee over Lokaal
met **#VVSglokaal**
Deel al waarop u fier bent
op **#lokaalDNA**
Volg ons op

politiek

Burgemeester, publieke figuur bij uitstek

Lange werkweken en een immense verantwoordelijkheid, burgemeesters verdienen respect maar krijgen vaak bagger over zich heen, zeker in tijden van sociale media.

personeelsbeleid

Leren fuseren

Als twee gemeenten fuseren doen niet alleen de inwoners en het bestuur daaraan mee, maar ook de personeelsleden van beide besturen.

woonbeleid

Socialehuisvestingsmaatschappij als motor van sociale projectontwikkeling

Lokale besturen doen op veel manieren een beroep op de socialehuisvestingsmaatschappijen, niet alleen om bouwprojecten te ontwikkelen of sociale huizen te renoveren maar ook voor een nieuwe ontwikkeling van een vroegere school of een oude fabriek.

#lokaalDNA Wichelen

Netbalteam van woon-zorgcentrum slaat de bal niet mis

De cafetaria van woon-zorgcentrum Molenkouter wordt wekelijks omgebouwd tot sportief oefenterrein. Voor deze bewoners is netbal veel meer dan enkel bewegen, ook de competitie is belangrijk, en plezier, dat primeert.

vooraan

- 3 Opinie
- 6 Kort

politiek

- 12 Interview met Jelle Janssens en Marc Cools over de ideale maat politiezone
- 20 Burgemeester, publieke figuur bij uitstek
- 22 Estafette/Burgemeester Sofie Joosen

organisatie

- 24 Leren fuseren
- 29 Door goede organisatiebeheersing beter werken
- 32 Geïntegreerd breed onthaal voor betere hulpverlening
- 36 De toekomst van Anniekatrien Verdickt: 'Een stad op maat van de mens, niet van de auto'
- 40 Het nieuwe Utopia: Aalst

werkveld

- 44 Mijn ziel amoureuus
- 47 Het lot van één lot
- 48 Socialehuisvestingsmaatschappij als motor van sociale projectontwikkeling
- 53 Anders is ook welkom
- 56 Ja aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen
- 58 De grijze druk is niet zwart-wit
- 62 SDG's in de praktijk: circulaire economie
- 64 Netbalteam van woon-zorgcentrum slaat de bal niet mis
- 66 In contact met Paul Vanthienen
- 68 Agenda
- 69 Joblokaal
- 70 Burgemeester Triljoen

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Pieter Plas, Bart Van Moerkerke **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Schaubroeck **MET DE STEUN VAN** Belfius en Ethias, partners van de VVSG **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, vacatures@vvsg.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENTEN** **abonementen@vvsg.be**, T 02-211 55 07 **PRIJS ABONNEMENT** VVSG-leden: 75 euro (vanaf 10 ex. 65 euro), Niet-leden: 150 euro. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Mieck Vos, algemeen directeur VVSG **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Bischoffshelmlaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsg.be **CONTACT** lokaal@vvsg.be

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Duurzaamheidspact voor klimaat en sociale samenhang

De VVSG pleit voor een duurzaamheidspact voor klimaat en sociale samenhang tussen de lokale, Vlaamse en federale overheden. Lokaal is maatwerk mogelijk, lokaal kun je de burgers aanspreken, maar echte vooruitgang komt er pas als de lokale besturen samen met de Vlaamse en de federale overheid maatregelen nemen.

Burgers willen almaar meer een vinger in de pap, jongeren vragen actie. Steden en gemeenten spelen in op die hulpbereidheid. Zo willen in Kortrijk meer dan 3000 burgers samen met de stad de lokale biodiversiteit versterken. 'De burgemeesters en schepenen zijn nu hun meerjarenplan voor de komende zes jaar aan het opstellen. Veel gemeenten nodigen hun inwoners uit het beleid in hun wijken en straten mee vorm te geven. Zo creëer je duur-

zame effecten. De Vlaamse overheid kan zo iets niet op haar eentje; ook het Oosterweeldossier raakte pas opgelost, toen Vlaanderen de Stad Antwerpen en de lokale burgerorganisaties mee aan boord nam,' zegt Mieck Vos, algemeen directeur van de VVSG. Omdat we evolueren van participatie naar medesturing door burgers en jongeren, roept de VVSG haar leden op om ook goed naar de jongeren te luisteren bij de opmaak van de meerjarenplannen.

Succes zit bij lokale besturen, maar met centrale hefboomen is er volgens de VVSG veel meer mogelijk. Dat vereist bijsturing. 'Er zijn nu nog te veel Vlaamse en federale wetten die het lokale initiatief fnuiken. We willen meer Vlaamse en federale hefboomen op fiscaal en wetgevend vlak, dat kan gemeenten vleugels geven,' zegt VVSG-voorzitter Wim Dries. Zolang bijvoorbeeld federale en/of Vlaamse wetgeving en fiscaliteit individueel autogebruik op fossiele brandstoffen in de hand werken, is het lokaal vechten tegen de bierkaai om meer mensen te doen kiezen voor duurzamere mobiliteit. De huidige regels remmen de experimenteerbereidheid van lokale besturen af.

Voor duurzame klimaatverandering moet ook het sociale weefsel versterken. Daarom wil de VVSG een pact waarin klimaat- en sociale maatregelen hand in hand gaan. In haar Memorandum 2019-2024 geeft ze enkele aanzetten. Ze pleit onder meer voor een Opdrachthouder Sociale Cohesie die alle Vlaamse en lokale actieplannen op elkaar afstemt, en ijvert voor een verschuiving van fossiele verplaatsingen naar verplaatsingen te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of met een elektrische (deel)auto. Ook pleit ze voor lokale warmtenetten en voor ruimtelijke verdichting. De laagste inkomens moeten omhoog tot de Europese armoedegrens en er moeten meer betaalbare, energiezuinige woningen komen. De gemeenten en steden engageren zich. De Vlaamse en federale beleidsploegen moeten straks meedoen. Pas dan is er een trendbreuk mogelijk, tenminste als er ook een fonds komt met een gedeeld budget om het pact uit te voeren.

.....
Nathalie Debast

Oostende 3 mei

Het tij keren

Op de Klimaatdag van 3 mei in Oostende presenteert de VVSG een voorstel van pact. Burgemeesters, schepenen en lokale experts presenteren er hun inhoudelijke actielijnen en werkmethode. Volgens de VVSG moet dit pact ook een alliantie aangaan met burgerprojecten en middenveldorganisaties, bedrijven en onderwijsinstellingen.

www.klimaatdag.be

Enthousiast steken directie, bestuurders en medewerkers van de VVSG hun witte duim omhoog, fier voor hun handtekening op Sign For My Future.

KATRIEN GOROTS

De toekomst tekenen

De VVSG zet mee haar schouders onder Sign for my future, een burgerinitiatief dat is uitgegroeid tot de breedste coalitie ooit van burgers, jongeren, bedrijfsleiders, middenveldorganisaties, de media en de academische wereld. Samen roepen ze alle Belgen op zich uit te spreken voor een krachtig klimaatbeleid. VVSG-algemeen directeur Mieck Vos is een van de ambassadeurs van de actie. De VVSG gelooft zeer sterk dat verandering lokaal plaatsvindt, en dat lokale besturen die samen met burgers, bedrijven en andere overheden tot stand kunnen brengen.

signformyfuture.be

Regie buitenschoolse activiteiten ligt bij lokaal bestuur

Volksvertegenwoordigers Katrien Schryvers, Lies Jans, Freya Saeys, Ingeborg De Meulemeester en Elke Wouters hebben op 1 februari in het Vlaams Parlement een voorstel van decreet ingediend dat de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten bij het lokale bestuur legt. Het lokale bestuur voert de regie over de buitenschoolse opvang en krijgt daarvoor via het Vlaams Gemeentefonds middelen op basis van algemene parameters zoals het aantal kinderen dat in de gemeente woont en schoolloopt. Er is voor de gemeenten ook nog een subsidie voor het aanbod kleuteropvang met kwaliteitslabel. Volgens de VVSG biedt dit voorstel van decreet aan de lokale besturen ruimte voor maatwerk en de moge-

lijkheid samenwerking op te zetten tussen opvangvoorzieningen, scholen, cultuur-, recreatie-, vrijetijds-, jeugd- en sportinitiatieven en deeltijds kunstonderwijs. Zulke samenwerking komt vooral de jeugd ten goede en geeft alle kinderen na school alle kansen op ontplooiing en spel. Het decreet zal uiterlijk in werking treden op 1 januari 2021. Diverse uitvoeringsbesluiten moeten het vorm geven.

De VVSG heeft in haar memorandum aan de Vlaamse regering zelf de overheveling van de bevoegdheid buitenschoolse opvang en bijhorende middelen gevraagd. Uiteraard houdt ze in het oog dat de lokale besturen voldoende middelen krijgen om deze opdracht degelijk uit te voeren.

www.vlaamsparlement.be

Vlaming meest tevreden over huisvuil-, cultuur- en sportvoorzieningen. De staat van voet-, fietspaden en wegen haalt de laagste tevredenheidsscores. <https://www.statistiekvlaanderen.be/tevredenheid-met-voorzieningen#openbarestatistieken>

STATISTIEK
VLAANDEREN

@statistiek_vl StatistiekVlaanderen – Twitter 12/02

'De snuffelpalen zorgen ervoor dat we heel locatie- en resultaatgericht luchtvervuiling kunnen gaan vaststellen. Als je er lokaal echt iets aan wil doen, dan moet je ook lokaal – en hyperlokaal – weten hoe het zit, bijvoorbeeld in straten en in scholen.'

Joost Venken, schepen van Milieu en Klimaat te Hasselt, waar een netwerk van sensoren de luchtkwaliteit op lange termijn zal meten en registreren – Belga 15/2

De #fietshelm beschermt. Dat is onmiskenbaar zo. Maar het heeft nauwelijks effect op de algemene verkeersveiligheid. Het is niet omdat 8/10 Belgen het willen, dat het ook de beste maatregel is. Lees hier advies van @FietsberaadVL <https://fietsberaad.be/documenten/standpunt-helmdracht-verplichten-bij-fietsers/>

@WoutBaert Programma manager @FietsberaadVL – Twitter 12/2

@vrtnws goed om niet-ladende e-rijders aan te pakken via boetes; e-auto's die te lang ingeplugd zijn kun je beter ontmoedigen door parkeertarief en/of rotatietarief ipv boetes: m.a.w. prijs per minuut als auto opgeladen is (enkel overdag) @Lydiapeeters @SmetPascal @TheNewDriveBe

@arthurvijghen Director and senior e-mobility consultant @TheNewDriveBe – Twitter 8/2

Boeiende avond bij de collega's voor sterk #jeugdbeleid @Bataljong. Bruggen bouwen met #buurtsport vanuit @isbvzw. Samen lokaal en integraal ad slag vanuit #lokaalDNA @vvsq. En...fijne inspiratie opgedaan als verenigingsmanager bij collega ledenvereniging. @BSAE_be.

@DavidNassen directeur @isbvzw lokaal sportbeleid – Twitter 14/02

'De goede samenwerking met de lokale besturen en het maatschappelijk middenveld binnen onze grondgebonden bevoegdheden zoals economie, milieu en ruimtelijke ordening gaan we verder uitbouwen om de maatschappelijke problemen aan te pakken, want daar ligt onze meerwaarde. We willen geen top-down benadering maar een interbestuurlijk engagement.'

Ann Schevenels (Open VLD), de nieuwe voorzitter van de Vereniging Vlaamse Provincies, tevens titelvoerend burgemeester van Keerbergen – Belga 15/2

OUDERENRADEN.be

Webstek voor lokale ouderenraden

De Vlaamse ouderenraad lanceerde met ouderenraden.be een nieuwe website waar lokale ouderenraden én gemeentebesturen van elkaar kunnen leren. Bezoekers kunnen er grasduinen in een inspiratiebank die adviezen, memoranda en andere initiatieven van ouderenraden over heel Vlaanderen thematisch clustert. Ze krijgen er een overzicht van actuele ontwikkelingen in het ouderenbeleid en kunnen zich laten inspireren door de vele sterke praktijken die op de website staan. Via een sterk communityluik kun je ook reageren op artikels met eigen inzichten, voorbeelden en praktijken.

www.ouderenraden.be

Speelactiviteit van het jaar

Van 28 januari tot 4 februari hield Speelbank.be de verkiezing Speelactiviteit van het jaar. 1156 mensen brachten hun stem uit. Hippo's Hof, een stedelijk initiatief buitenschoolse kinderopvang in Gent, werd de verdiende winnaar met Paintball in het park.

De activiteit? Meng verschillende kleuren verf met water. Vorm teams, kies per team een kleur, en... aanvallen maar! De kinderen vonden het zo leuk dat ze besloten de activiteit op Speelbank.be te zetten.

Hippo's Hof ging tijdens de intense verkiezingsweek naarstig op zoek naar stemmen met affiches, mailings naar de ouders, bekendmaking in de stedelijke nieuwsbrief en oproepen op Facebook. Dat heeft gewerkt: schepenen en directie, de kindersecretaris van de stad Gent en het STIBO, in totaal stemden 380 mensen op Hippo's Hof. Het leverde hun het certificaat *Speelactiviteit van het jaar* op en een waardebon van 400 euro van Collishop Professional. Met dat geld willen ze de buitenruimte avontuurlijk aankleden en ook de speelhoeken verbeteren. 'Ik ben zo trots op mijn team!' zegt verantwoordelijke Inge Vehent. Kinderbegeleider Maja Jouret die de activiteit uitwerkte, is blij met de prijs. Voor schepenen Elke Decruynaere is de prijs een mooie bekroning voor het werk waar het team van Hippo's Hof zich elke dag voor geeft.

Speelbank.be is de onlinedatabase waarop je speelactiviteiten en speeltips voor kinderen tot zes jaar kunt zoeken en toevoegen. Het VVSG-Steunpunt Kinderopvang en Diverscity informeren en inspireren met dit project kinderbegeleiders, onthaalouders, pedagogisch medewerkers van lokale besturen en iedereen die met jonge kinderen werkt en graag met hen speelt. De speelactiviteiten vertrekken vanuit de interesses en ervaringen van de kinderen, ze worden pedagogisch gescreend en getest op de werkvloer.

Ellen Wendelen

LOKAAL = MONDIAAL
14/05
op weg naar 2030

Door overmacht wegens de algemene staking op 13 februari werd de studiedag 'Lokaal = Mondiaal: op weg naar 2030' verplaatst naar dinsdag 14 mei, eveneens in het Herman Teirlinckgebouw in Brussel. Wie al ingeschreven was, is automatisch ingeschreven voor 14 mei.
www.vvsg.be/agenda

We fietsen veel meer

Volgens de resultaten van de FietsTelWeek 2018 is het fietsverkeer in Vlaanderen de voorbije twee jaar fors gegroeid. Voor de derde maal werden tussen 24 en 30 september 2018 fietsdata verzameld op 389 tellocaties. Voor een vijftig locaties kunnen we de gegevens van 2016 met die van 2018 vergelijken.

Vooral de fietssnelwegen winnen aan populariteit. Op de fietssnelweg Antwerpen-Brussel zien we een stijging van 27 procent aan het station Kontich-Lint en zelfs 32 procent aan de Mechelse Duivenstraat. Ook in de stad nemen we meer de fiets, zo blijkt uit tellingen op drukke kruispunten in Leuven, Gent en Antwerpen. Opnieuw tekent de stijging zich niet alleen af tijdens de spits, maar gedurende de hele dag en op alle dagen van de week. Meer fietsers is positief, maar op drukke verkeersassen met veel fietsers zijn bredere fietspaden nodig om het fietsverkeer comfortabel op te vangen. In verblijfsgebieden zijn eerder circulatiemaatregelen of verkeersfilters aangewezen.

Wout Baert
www.fietsberaad.be

Week van de zorg: Brein centraal

Op zondag 17 maart kunnen familieleden en vrienden voor de achtste keer een kijkje nemen achter de schermen van organisaties uit de zorg- en welzijnsector. Ook veel lokale besturen zetten de deuren van hun zorgvoorzieningen open. In aanloop naar deze Dag van de Zorg hebben er een week lang activiteiten plaats rond het thema Brein. Zo vieren de kinderopvangvoorzieningen en de Huizen van het Kind op dinsdag 12 maart de Prikkeldag. De kinderjaren zijn doorslaggevend voor de ontwikkeling van het brein, daarom zullen de kinderopvangvoorzieningen hun pedagogische visie op ontwikkeling en stimulering in de verf zetten. Met activiteiten zoals muziek maken, voorlezen, knutselen of samen koken tonen kinderopvangvoorzieningen hoe ze hun gasten uitdagen door prikkeling en door verwondering, door kleuren en door spelmaterialiaal.

Ook ouders waarderen dat kinderbegeleiders werken aan de ontwikkeling van hun kind: 'Onthaalouder Lies doet heel veel met de kindjes. Ons kind komt dikwijls thuis met iets nieuws. Een nieuwe beweging, een nieuwe handeling of een nieuw woordje.' Of 'We zijn heel tevreden over de opvang van "TantAnn". Ze speelt, knuffelt, troost en leert zoveel aan. Ze organiseert activiteiten, ook buiten, ze leest boekjes en zingt liedjes of danst met de kinderen. Wij vinden het heel fijn als we horen dat Leon knutselmateriaal heeft kunnen ervaren zoals verf of lijm.' Alle deelnemers aan de Prikkeldag worden vermeld op de website van Dag van de Zorg en opgenomen in een handige Prikkeldagkaart van Vlaanderen.

.....
Ann Lobijn
www.dagvandezorg.be

OPROEP Air for Schools

Air for Schools, een initiatief van Filter Café Filtré en Architecture Workroom Brussels, zoekt gemeenten die in een cocreatief traject met ouders, leerkrachten, schooldirecties, specialisten en architect-stedenbouwkundigen de schoolomgevingen willen herdenken als kwaliteitsvolle referentieplekken. Het traject zal resulteren in inzichten over verschillende types schoolomgevingen (langs een buurtweg, een invalsweg...). De resultaten worden gebundeld, dienen als voorbeeld voor andere vergelijkbare schoolomgevingen en worden verspreid aan de hand van publicaties, publieke debatten en tentoonstellingen. info@airforschools.eu

'De gemeentelijke belastingen zijn meestal afgestemd op de buurgemeenten. (...) Belastingverhoging is niet populair, maar burgemeesters krijgen vaak meer commentaar op een verhoging van de afvaltarieven dan op de hogere personenbelasting. Wellicht omdat die gemeentelijke personenbelasting bijna onzichtbaar onderaan op de belastingbrief staat.'

Gert De Brabanter, manager public sector bij ING – Het Belang van Limburg 13/2

Zeer boeiende uitwisseling met steden en gemeenten over #adaptatiebeleid. veelgehoorde noden: hefbomen ruimtelijke ontwikkeling, tools voor selectie instrumenten, kosten-baten, monitoring. @vvs @OmgevingVL @Minaraad_Vlaand

@wimvangils adviseur waterbeleid @minaraad_vlaand – Twitter 7/2

'Dit is een eerlijker systeem en als je dat aan de mensen uitlegt, aanvaarden ze dat. Ik ben nu al voor de derde keer burgemeester. Dit heeft me geen stemmen gekost. Je kunt niet voor iedereen goed doen, maar wel proberen eerlijk te zijn.'

Hans Vandenberg (CD&V), burgemeester van Bekkevoort, dat samen met Scherpenheuvel en Diest een schatter inschakelt om belastingen te kunnen heffen op de huidige waarde van huizen – Het Nieuwsblad 15/2

'Voor mensen met een klein budget zal [de stijging van het sociale energietarief] moeilijk zijn. En dat zal ook doorwegen bij de OCMW's. Zij beheren de budgetten van veel mensen of moeten bijspringen als iemand zijn energiefactuur niet kan betalen. De OCMW's krijgen daar nu een bedrag voor uit het Fonds voor Gas en Elektriciteit, maar daar komen ze nu al vaak niet mee toe.'

Nathalie Debast, VVSG-woordvoerder – Het Nieuwsblad 9/2

'De grote uitdaging is jonge mensen die alleen vrede hebben gekend, warm te maken voor Europa.'

Federaal minister van Werk en Europees lid in spe Kris Peeters (CD&V) – Het Belang van Limburg 16/2

Merci à @VVSGInternat pour son soutien et l'accompagnement d'une coopération et d'un échange exemplaire sur les certificats de naissance.

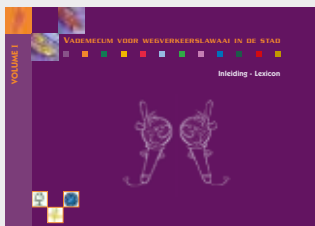
@fvccre Frederic Vallier @CCRECEMR Secretary General & @EMInternational Vice President – Twitter 7/2

Klimaatportaal: hoe zit het bij jou?

Klimaatportaal Vlaanderen toont voor het eerst ook klimaatverandering op gemeenteniveau, en vormt zo een handig instrument voor de lokale adaptatiestrategie. Zo krijg je een beeld van wat de effecten van klimaatverandering zijn, en wat de impact ervan is op kwetsbare groepen. Geïnspireerd door het Klimaatportaal? Ga aan de slag voor een klimaatbestendige gemeente en doe aan klimaatbestendige inrichting, of stel een lokaal gezondheidsplan Warme Dagen op.

klimaat.vmm.be
 www.klimaatruimte.be
 www.warmedagen.be/lokale_besturen

Hoe omgaan met lawaai door wegverkeer?

Lawaai door wegverkeer is de voornaamste vorm van milieu- en geluidshinder. In de stedelijke omgeving laat het ruimschoots het onveiligheidsgevoel, het gebrek aan ruimte, ongezonde woningen en luchtvervuiling achter zich. Leefmilieu Brussel ontwikkelde een *Vademecum voor wegverkeerslawaai* dat voor alle gemeenten relevant is. Het is een gids met goede praktijken die geluidsproblemen in verband brengt met het beheer en de planning van wegen en van wegverkeer. Het *Vademecum* is opgebouwd rond twaalf thema's en bevat ook technische fiches. Het is een nuttig instrument voor beleidsmakers, actoren en operatoren op het terrein, maar ook een bewustmakingsinstrument voor burgers in het algemeen.

Surf naar <https://leefmilieu.brussels/themas/geluid/duurzaam-beheer/> en kies 'Vademecum voor wegverkeerslawaai in de stad'

Overheidsopdrachten voor textielinzameling

Op korte tijd velde de Raad van State drie arresten in verband met de inzameling van textielafval. In een eerste uitspraak bevestigde het rechtscollege dat een gemeente de inzameling van deze afvalstroom effectief moet aanbesteden via een overheidsopdracht. Tegelijkertijd bevestigt dit arrest dat 'de gemeente dient in te staan voor de inzameling van textiel als afval op het gemeentelijk grondgebied'.

Twee volgende arresten handelen over één zelfde overheidsopdracht, namelijk de gunning van een opdracht om textiel in te zamelen via een concessie voor diensten. Het bestek bestond uit twee percelen. Perceel 1 was er voor reguliere inzamelaars, perceel 2 was voorbehouden voor beschermde werkplaatsen en ondernemingen die integratie van personen met een handicap en kansarmen als hoofddoel hebben. Een partij die een offerte indiende voor het tweede perceel, ging niet akkoord met het feit dat de offerte niet ontvankelijk werd verklaard. De Raad van State besluit echter dat de indiener onvoldoende kan aantonen dat ze effectief een onderneming is die als hoofddoel heeft de integratie van kansgroepen in onze maatschappij te bevorderen. De Raad merkt op dat het feit dat dit hoofddoel in de statuten van een bedrijf staat, niet automatisch betekent dat het bedrijf effectief actief is in de sociale economie.

Een tweede arrest over diezelfde overheidsopdracht kwam er op vraag van dezelfde partij. Die ging niet akkoord met het feit dat één perceel voorbehouden was en dat indieners maar voor één perceel een offerte konden indienen. De Raad verwijst naar de Europese wetgeving die in de mogelijkheid voorziet concessies voor te behouden. Daarnaast geeft de Raad aan dat 'het niet a priori uitgesloten lijkt dat de concessiegever bepaalde beperkingen instelt zoals hij hier doet, namelijk het verbod in te schrijven voor meer dan één perceel (...)'. Belangrijker echter is de uitspraak van de Raad van State over het gebruik door de opdrachtgever van de voorbehoudsclausule uit art. 33 van de concessiewet. Ook al was in deze opdracht de concessiewet niet van toepassing (verklaard door de opdrachtgever), toch kon op grond van de toepasselijkheid van de concessierichtlijn, een perceel worden voorbehouden voor sociale-economieondernemingen.

Lieselot Decalf en Petra Dombrecht

arrest nr. 243.215 van 13 december 2018 in de zaak A. 221.918/XII-8353, arrest nr. 243.568 van 31 januari 2019 in de zaak A. 227.114/XXII-8671, arrest nr. 243.569 van 31 januari 2019 in de zaak A. 227.115/XXII-8672

Tot 15 april Begeleiding bij bestemming kerken

Het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' van de Vlaamse Overheid begeleidt gemeentebesturen en kerkbesturen die samen willen onderzoeken of concrete suggesties voor het toekomstig gebruik van een kerkgebouw uitvoerbaar zijn.

projectbureau@herbestemmingkerken.be

Pakt uw bestuur
identiteitsfraude aan?
#veiliggevoel

Documentcontrole, gezichtsvergelijking en klantgeleiding in 1

De Nederlandse gemeente Zwolle, ORIBI id-solutions en JCC software zijn samen de strijd aangegaan tegen identiteits- en look-a-likefraude. Het resultaat: een gloednieuwe aanmeldzuil waarin klantgeleiding en de identiteitscontrole worden gecombineerd. Het klantgeleidingssysteem koppelt de resultaten van de controle terug aan de juiste medewerker.

“Als poortwachter van de identiteitsketen hebben we een extra verantwoordelijkheid. We willen als preventief middel al een controle uitvoeren vóóordat de klant aan de balie komt. De aanmeldzuil is een perfecte integratie van documentcontrole, gezichtsvergelijking en klantgeleiding.”

Gerard Reijgersberg, adviseur burgerzaken gemeente Zwolle

Wij zien u graag op het Vlavabbs Congres!

+31 (0)541 62 70 62
info@jccsoftware.nl • www.jccsoftware.be

+31 (0)13 52 11 256
info@oribi.nl • www.oribi.nl

Politiezones fusioneren of niet?

De ideale maat voor korpschefs en burgemeesters

De ideale maat houdt vele mensen bezig, ook de politiezones. Zijn zij gebaat bij schaalvergroting? Wat denken de burgemeesters en de korpschefs hiervan? Volgens onderzoekers **Marc Cools** en **Jelle Janssens** dringt een genuanceerd beeld zich op. Niet het aantal inwoners of vierkante kilometers bepaalt of de politie goed werkt, er zijn nog veel andere factoren die een rol spelen.

Marc Cools:
 ‘Ik heb tijdens dit onderzoek vooral veel geleerd over de verrommeling in het bestuurlijke landschap met provincies, hulpverleningszones die dan weer te groot waren of waar ze niet tevreden waren over het governancemodel.’

STEFAN DEWICKERE

Op vraag van de Limburgse gouverneur Herman Reynders deed professor Brice De Ruyver onderzoek naar het draagvlak voor vrijwillige fusies bij de Limburgse politiezones. Daarop vroeg het ministerie van Binnenlandse Zaken deze oefening over te doen voor het hele land, waarbij ook De Ruyvers collega Marc Cools werd betrokken. Na het plotse overlijden van Brice De Ruyver zocht Marc Cools een nieuwe copromotor. Dat werd Jelle Janssens die het onderzoek in Limburg mee had uitgevoerd. Fernand Koekelberg, gewezen commissaris-generaal van de federale politie, werd erbij betrokken voor Wallonië, Guido Van Wymersch, gewezen korpschef van Brussel Hoofdstad voor de Brusselse zones. ‘Maar daarover kunnen we kort zijn, samen met Guido Van Wymersch waren we, naar aanleiding van de voorstelling van het onderzoek op de conferentie van Brusselse burgemeesters, bij wijze van spreken vlugger buiten dan binnen,’ zegt Marc Cools. ‘In Brussel bestaat er politiek geen draagvlak voor de fusie van politiezones. Maar wie ben ik als Antwerpenaar om daar uitspraken over te doen? Zo begrijp ik heel goed dat Wijnegem met zijn shoppingcenter graag bij de eengemeentezone Antwerpen wil, maar evengoed snap ik dat dit voor Antwerpen geen interessant idee is. Bovendien zit Zwijndrecht als enige gemeente aan de andere kant van de Schelde en zou het misschien logischer zijn dat die gemeente bij Antwerpen komt.’

Hoe evalueren de burgemeesters en korpschefs de politiezones?

Marc Cools: ‘Als het op veiligheid aankomt, worden burgemeesters, ongeacht de grootte van de gemeente, door hun burgers vooral aangesproken op mobiliteits- en wijkwerking. Bij de korpschefs zien we dat wie van de rijkswacht komt meer oog heeft voor schaalvergroting, terwijl ex-gemeentepolitiefunctionarissen het liever kleinschalig houden.’

Jelle Janssens: ‘Daarnaast stellen we vast dat een aantal zones het moeilijk heeft om de minimale normen van de basisfunctionaliteiten te halen. De wijkpolitie moet vaak de interventieploegen uit de brand helpen, het onthaal verzorgen of zelfs recherchewerk verrichten. Bovendien blijkt de job van wijkagent niet aantrekkelijk te zijn, onder meer door de verloning. Hierdoor zijn er weinig mensen voor te vinden.’

Komt dat niet omdat er federaal te weinig politiemensen worden gerekruteerd?

Marc Cools: ‘Inderdaad. Er zijn wel genoeg kandidaten, maar het duurt heel lang voor die agenten ook daadwerkelijk actief zijn in hun eigen zone. Jongeren willen bovendien liever eerst ervaring opdoen in een grotere stad waar het werk diverser is, pas later gaan ze naar de zone waar ze vandaan komen.’

Jelle Janssens: ‘En er bestaat een groot verschil tussen de theoretische capaciteit en de werkelijke. De theoretische aantallen die in 2001 werden berekend, de zogeheten KUL-normen, leidden er door de toenmalige fusie van de rijkswacht met de gemeentepolitie toe dat een aantal zones over te veel en een aantal over te weinig agenten beschikten. Daarop volgden er enkele aanpassingen om die aantallen recht te trekken. In de praktijk rekenen korpschefs nu met drie getallen als het over manschappen gaat. Het theoretische aantal van 2001, het huidige bestand op papier en het feitelijke aantal wanneer je de koppen telt, want er zijn ook altijd mensen ziek of om andere redenen afwezig, zoals door het eindeloopbaanregime. Het verschil tussen het theoretische aantal en de telling van het aantal koppen is een spanningsveld. Die spanning wordt strakker aangetrokken door de bijkomende opdrachten vanuit de federale overheid, en sinds de zesde staatshervorming ook door de gewestelijke overheid, denk maar aan de omgevingshandhaving. Bovendien ontstaan er ook nieuwe veilig-

heidsopdrachten zoals het bestrijden van cybercrime. Wil je daar nieuwe agenten voor rekruteren, dan zit je met een minimale doorlooptijd van een jaar. In die tijd verhuizen die jonge mensen liever naar de privé, ze worden Calogpersoneel of gaan naar een andere zone.'

Bestaat er een ondergrens voor een zone? Hoeveel agenten moet een zone tellen om de nodige interventies te kunnen dragen? Is dat aantal geen dwingende reden voor associatie of fusie?

Jelle Janssens: 'Als twee armlastige politiezones fusioneren, hou je één armlastige politiezone over.'

Marc Cools: 'Zij sluiten beter aan bij een grotere zone.'

Jelle Janssens: 'Toen Annemie Turtelboom nog minister van Binnenlandse Zaken was, circuleerde het aantal van 75 manschappen, volgens Comité P zou 100 of zelfs 150 beter zijn. Persoonlijk geloof ik niet in minima, je kijkt beter naar de kwaliteitsnorm. Bovendien veranderen zones mettertijd. De omgeving bepaalt het politiewerk, denk aan oppervlakte, snelwegen, bruggen, demografische evoluties en de criminaliteitscijfers. Voor een ploeg heb je al gauw vijftien personeelsleden nodig, voor twee ploegen dertig. Als er in een zone jaren niets gebeurt maar dan komt er een Sevesofabriek bij of er is een toevloed aan transmigranten, dan verandert het politiewerk en ook het minimale aantal manschappen. Net zoals het belastingspercentage van de inwoners meer over de bestuurskracht van een gemeente zou kunnen zeggen dan het bevolkingsaantal, geldt dat met name in Oost- en West-Vlaanderen ook voor de politiezones. Je kunt genoeg hebben aan een wijkagent per 4000 inwoners, maar niet als er elke week ambras is in die wijk. Een minimumaantal zegt niets over de werking van een zone of over de kwaliteit van de dienstverlening.'

Marc Cools: 'Soms hangt het ook af van hun functie als regionale centrumstad. Neem Lier, daar winkelen veel mensen, het is een centrum van onderwijs en vrijetijdsbesteding. Er zijn veel factoren die invloed uitoefenen.'

Wat is beter, een fusie van een landelijke zone met een andere landelijke zone of met de stad?

Marc Cools: 'Voor mij is met de stad beter. Maar dan bestaat de vrees dat de capaciteit naar de stad gaat, dat ze daar de problemen moeten oplossen en er geen capaciteit naar de vroegere plattelandzone gaat. Ik heb tijdens dit onderzoek vooral veel geleerd over de verrommeling in het bestuurlijke landschap met provincies, hulpverleningszones die dan weer te groot waren of waar ze niet tevreden waren over het governancemodel.'

Volgens jullie rapport zijn er veel burgemeesters kritisch over de grootte van de hulpverleningszones.

Marc Cools: 'Ik ken weinig burgemeesters die wilden dat de politiezone samenvalt met de hulpverleningszone.'

Jelle Janssens: 'Tijdens het onderzoek werd vaak kritiek gegeven op de werking en de grootte van de hulpverleningszones. Kort door de bocht kwam het erop neer dat volgens veel res-

pondenten de hulpverleningszones een dure aangelegenheid waren en zijn, dat de zeggenschap is vermindert en dat door de taakbepaling een aantal taken niet langer door de brandweer worden uitgevoerd of boven op de dotatie worden gefactureerd. Veel respondenten vrezen dat dit ook het geval zal zijn bij de schaalvergroting van de politiezones. Daarnaast stelden we vast dat de grenzen van een aantal hulpverleningszones in vraag worden gesteld. Toch zag ik burgemeesters in de richting van veiligheidszones kijken. Hierbij spelen twee elementen een rol. De grote meerderheid van de respondenten is niet voor schaalvergroting, maar wil het bij een aanzoek wel onderzoeken. Ten tweede wil een aantal burgemeesters de bestuurlijke verrommeling tegengaan.'

Er is tevredenheid over het politiecollege maar niet over de politieraad. Hoe zit het met het democratisch deficit als je de raad zou afschaffen?

Jelle Janssens: 'Je mag niet vergeten dat we geen peiling bij politieraadsleden hebben gehouden! Ons onderzoek handelt over de perceptie van de burgemeester en de korpschef. Bij de politieraadsleden kan het een heel ander verhaal zijn. De burgemeesters hebben vragen bij de betrokkenheid van de raadsleden, maar dat hoor je ook over de gemeenteraad, alleen al omdat er veel bevoegdheden zijn overgeheveld naar de colleges. Dit is een verhaal met twee kanten, je zou ook kunnen proberen de betrokkenheid te vergroten door meer met de raadsleden in discussie te treden, je kunt de raad meer dynamiek geven door de raadsleden beter te informeren. De materie is heel technisch en ze wordt door mensen van de politiezone voorbereid. Bij de aankoop van IT of wapens kun je je als raadslid moeilijk laten gelden. Toch zie ik twee mogelijkheden om die werking in het geval van schaalvergroting te verbeteren: upscalen en downsizen. Upscalen betekent dat het college meer zeggenschap kan krijgen, waardoor hun betrokkenheid verhoogt, bij downsizen zou de politiezone zelf de individuele gemeente kunnen benaderen.'

Maar als je de politieraad afschaft, hoe kan een raadslid de burgemeester dan nog interpelleren over mogelijke dysfuncties in het korps ?

Jelle Janssens: 'Er zijn verschillende mogelijkheden denkbaar om de governance en democratische controle te versterken in het geval van schaalvergroting. Het model van de intercommunales bijvoorbeeld, waar in de raad van bestuur ook oppositieleiden zeten, zou een antwoord kunnen betekenen. Fundamenteel is die terugkoppeling. Hoe een politieraad in de toekomst er moet uitzien, kan wisselen, maar belangrijk is het principe van democratische controle

Jelle Janssens:
'Er bestaat een groot verschil
tussen de theoretische capaciteit
en de werkelijke. In de praktijk
rekenen korpschefs nu met drie
getallen. Het theoretische aantal
van de KUL-norm, het huidige
bestand op papier en het feitelijke
aantal wanneer je de koppen telt.'

op de politiewerking te behouden. Je moet de verbinding juist versterken, een goede liaison maken. Weinig gemeenten hebben een veiligheidscoördinator die de band legt tussen de bestuurlijke overheden, de politionele en de civiele bescherming. Deze personen kunnen ervoor zorgen dat de afstand met de burgemeester verkleint. Er zijn heus wel mogelijkheden, als je ze maar transparant en beheersbaar houdt en daar knelt het schoentje van de hulpverleningszones.'

Ik lees in jullie rapport dat sommige korpschefs eerder voor grotere politiezones zijn, hierdoor zijn ze zelfstandiger en hebben ze minder 'last' van de burgemeesters.

Marc Cools: 'Alles hangt af van de burgemeester in kwestie. Er zijn er die goed weten wat politiewerk betekent en die een goede relatie hebben met de korpschef, maar sommigen weten het niet goed, ze kennen de opdrachten amper.'

In 2001 kregen de politiezones als opdracht in de basispolitiezorg te voorzien, maar de laatste jaren is er nog amper sprake van steun van de federale politie aan de lokale politie, vinden ze. Als de federale politie zich aan haar initiële taken kon houden, was alles in kannen en kruiken geweest.

Jelle Janssens: 'Het fundamentele probleem is dat die basispolitiezorg te versnipperd was. Toen al werd gezegd dat er te veel zones waren en dat ze het niet zouden kunnen trekken. Maar er werd voor kleinschaligheid gekozen in de hoop dat de federale po-

litie zou bijspringen. Dat kan ze niet altijd en dus nemen een aantal zones zaken over.'

Marc Cools: 'Denk ook aan het informaticaverhaal. De federale bakt er niets van, dus doet een zone als Antwerpen het zelf.'

Jelle Janssens: 'De federale politie is de gerechtelijke opschaling gevolgd, waardoor de afstand is gegroeid. De federale politie werkt bovendien log, volgens het Rekenhof omdat er te veel regeltjes zijn. Hoewel de federale politie inzet op digitalisering, duurt het heel lang, waardoor politiezones zelf op zoek gaan naar technologische ontwikkelingen, zoals Antwerpen met Focus, maar ook andere politiezones ontwikkelen hun eigen apps. Zo ontstaat een centrifugale beweging. Bovendien is de situatie veranderd, nu heeft iedereen een eigen smartphone. Wat vroeger specialistenwerk was voor de federale zoals het uitlezen van smartphones of laptops, gebeurt nu lokaal.'

Gebiedsgebonden politiezorg moet lokaal ingebed zijn. Maar welke taken kan je dan bovenlokaal doen? Alles wat te maken heeft met het zogenaamde PLIF (Personeel, Logistiek, Informatica, Financiën)?

Marc Cools: 'Bij alles wat met PLIF te maken heeft geldt hoe groter hoe beter, daar telt het schaalvoordeel zeker.'

Jelle Janssens: 'Het basisprincipe is: niet-operationele, ondersteunende opdrachten zo hoog mogelijk en operationele opdrachten zo laag mogelijk organiseren. Dit strookt ook met de vraag naar lokale verankering. Maar het hangt ook af van de keuze van je politiemodel, kies je voor een functionele verhouding of een hiërarchische? Nu spreken we van 185 KMO's met elk hun eigen backoffice. Vanuit Nederland leren we dat het belangrijk is om het gezag en beheer samen te houden, maar er moet ook flexibiliteit zijn. Zijn er ook 185 juristen, personeelsdiensten en specialisten overheidsopdrachten nodig? Er moet een evenwicht zijn tussen wat je lokaal of bovenlokaal doet, hoe je samenwerkt. Nu zien we per provincie grote verschillen.'

Wenst u als bedrijf of organisatie uw producten of diensten voor te stellen aan alle Vlaamse lokale besturen?

Dan is het maandblad **Lokaal** het ideale medium.

Direct en doeltreffend!

Voor meer informatie en tarieven

Peter de Vester
03 326 18 92
peter@moizo.be

moizo
beresterk in communicatiewerk

www.moizo.be

Al meer dan 40 tevreden lokale besturen.

Ook voor u staan wij klaar.

Voskenslaan 34 – 9000 Gent
info@pureadvocaten.be
www.pureadvocaten.be

Onderzoek schaalvergroting Vlaamse politiezones

In dit onderzoek brachten de professoren Jelle Janssens en Marc Cools in opdracht van de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken de bestaande samenwerkingsvormen tussen de politiezones in kaart en hebben ze bij burgemeesters en korpschefs de bereidheid afgetast om tot schaalvergroting of intense samenwerking over te gaan. Hiervoor hebben ze in Vlaanderen in totaal met 400 mensen gesproken, zowel burgemeesters, korpschefs als Procureurs des Konings, dirco's en dirjeds, gouverneurs en vakbondsvertegenwoordigers. Op basis van deze gesprekken hebben de onderzoekers scenario's voor schaalvergroting per provincie voorgesteld, plus een aantal conclusies en aanbevelingen.

Conclusies

- Lokale verankering is belangrijk.
- Aangepaste financiering van lokale politie blijft een aandachtspunt.
- Schaalvergroting moet leiden tot betere dienstverlening.
- De schaal van de politiezones staat niet los van evoluties zoals de gemeentelijke fusies.
- Het is van belang rekening te houden met organisatorische aspecten.
- Het governance-model behoeft herziening.

Aanbevelingen

- Creëer een correct wetgevend, financieel en sociaal kader.
- Onderzoek optimalisatie van de governance van de politiezones.
- Evalueer basisfunctionaliteiten van
- Zoek congruentie met (eventuele) gemeentefusies en hulpverleningszones.
- Bewaar de geïntegreerde werking van de politie.

Cools, M, Janssens, J., Van Weymersch, G., De Raedt, E., Koekelberg, F., *Schaalvergroting van de Vlaamse politiezones: een onderzoek naar bestaande en toekomstige samenwerkingsverbanden binnen het Vlaamse politielandschap*, IRCP, Ugent, 2018.
www.vvsg.be

Jelle Janssens:
 ‘Niet de financiering zou een reden moeten zijn om naar een schaalvergroting te evolueren, maar een betere dienstverlening. Een gelijkwaardige minimale dienstverlening krijg je niet door zomaar te laten begaan.’

STEFAN DEWICKE

Nu besteedt een gemeente gemiddeld zo'n elf procent aan politie, maar sommige gemeenten zullen bij een fusie meer middelen moeten voorzien. De financiering legt dus een claim op mogelijke fusies. Soms ga je meer betalen, maar daarom zal je dienstverlening niet altijd verbeteren.

Marc Cools: ‘Koken kost geld.’

Jelle Janssens: ‘We mogen bij deze discussie niet in de val trappen om louter de dotatie te delen door het aantal inwoners. De financiering verschilt per gemeente, niet enkel vanuit de federale dotatie, het belastbare inkomen, kadastraal inkomen, de aanwezigheid van industrie, tweede verblijven, maar ook vanuit het Gemeentefonds. Bovendien verschilt de interventiedruk waarvoor een zekere correlatie nodig is op het gebied van financiering. Als burger draag ik niet alleen bij aan de financiering van mijn zone. Mijn belastinggeld wordt ook elders ingezet, ook voor de politiezorg in een grote stad. De roep naar een herziening van de financieringswet klinkt luid, maar gemeenten klagen ook over de verdeling van de middelen van het Gemeentefonds. De premisse dat schaalvergroting leidt tot grotere kosten en mindere dienstverlening klopt niet altijd. Veel is afhankelijk van hoe de betrokkenen dienstverlening invullen, kijk maar naar de discussie over de hulpverleningszones. Maar akkoord, geld is een uitstekend glijmiddel. Mocht de overheid miljoenen euro's uittrekken om fusies te realiseren, dan zullen er fusies zijn. Niet de financiering zou een reden moeten zijn om naar een schaalvergroting te evolueren, maar een betere dienstverlening. Een gelijkwaardige minimale dienstverlening krijg je niet door zomaar te laten begaan. Je moet ook naar de collectiviteit kijken. Het collectieve telt, er moet een deftige risicobeheersing zijn. Sommige zones trekken het niet en centrumsteden moeten daarop voorbereid zijn. Centrumsteden kunnen motoren van politiezorg zijn: specialisatie gebeurt beter op grotere schaal, en dat rendeert meer.’

Hoe kijken jullie naar associaties? Er zijn zones waar dit goed werkt.

Jelle Janssens: ‘Dat klopt, er zijn zeker goede voorbeelden. Maar de fundamentele vraag is hoe duurzaam die samenwerking is. Veel is afhankelijk van de visie van zowel korpschefs als burgemeesters. Ze kunnen wel een opstap zijn om elkaar te leren kennen in coördinatie, dan groeien ze in eenheid van commando. Voor Brussel is dit wel een optie.’

Wat is de situatie in Brussel en Wallonië?

Marc Cools: ‘In werkelijkheid worden we almaar meer twee verschillende landen. In Wallonië zijn de zones uitgestrekter en worden ze geografisch heel groot bij een mogelijke fusie. In Brussel is een fusie onbespreekbaar.’

Evolueren we naar politiezorg op gewestelijk niveau?

Jelle Janssens: ‘Dat is een politieke vraag. Voor veel zaken is er een schaalvoordeel, maar de rest moet kleinschaliger. In Oost-Vlaanderen hoorde ik overigens van sommige burgemeesters dat het inrichten van een hulpverleningszone op provinciaal niveau misschien toch geen slecht idee was geweest. Inderdaad, als je er over nadenkt, waarom niet eigenlijk? Veel is afhankelijk van het soort politie dat we in de toekomst willen en laat daar nu geen enkele politieke partij mee bezig zijn. Hoe zal de lokale politie zich tegenover de federale politie verhouden? Hoe zou een regiopolitie zich verhouden ten aanzien van het geheel? En hoe zouden de lokale verankering en, belangrijk, de gezagsverhoudingen en democratische controle gevrijwaard worden? Waar staan we met onze netwerkpolitie, hoe zien we de opleiding, het statuut of de vergoedingen? De vaststelling dat antwoorden op dergelijke vragen haast niet in partijprogramma's terug te vinden zijn, bewijst opnieuw dat we geen veiligheidscultuur hebben. We zijn vandaag op heel veel werven bezig, maar er is geen globale visie.’ ■

KOEN VAN HEDDEGHEM IS VVSG-STAFMEDEWERKER POLITIE EN VEILIGHEID EN MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

INFOPOL | XPO 112

Vakbeurs voor de uitrusting van
politie-, bewakings- en veiligheidsdiensten,
urgentiediensten en rampenbestrijding

02-03-04 | 04 | 2019

9:30-17:00

9:30-17:00

9:30-16:00

Kortrijk **Xpo** Belgium

www.infopol-xpo112.be

SPONSORS

BLUECONNECT

DEBOCOM

FN HERSTAL

PITAGONE
Threat Management

seymour

PARTNERS

Federale Politie

Politie

ibz

In samenwerking met de Lokale en Federale Politie.
INFOPOL | XPO112 wordt georganiseerd onder de Hoge Bescherming van Zijne Majesteit de Koning

GRATIS
BEZOEK

REGISTREER
VIA DE SITE

Burgemeester, publieke figuur bij uitstek

Het burgemeestersambt stopt nooit. 'Je bent altijd en overal burgemeester, ook als je een pint drinkt, naar de winkel gaat en door de stad fietst,' zegt de Dendermondse burgemeester Piet Buyse.

Daarom riepen de achthonderd burgemeesters en schepenen op het startfeest van de lokale besturen op 21 januari op tot meer respect. Want hoe graag ze ook burgemeester zijn, het is een intens bestaan.

De Tiense burgemeester Katrien Partyka leeft met haar inwoners mee: 'Op een weekend krijg ik veel verhalen te horen, verhalen van verdriet en miserie, ook mooie verhalen, maar het is niet vrijblijvend. Je verwerkt dat tot beleid, maar dikwijls sta je machteloos. Tegelijk ben ik heel dankbaar, want ik zie graag mensen.' Ook in Dendermonde spreken de mensen hun burgemeester aan met hun kleine en grote bekommernissen. Piet Buyse: 'Iedereen krijgt een antwoord, maar ik zeg nooit ofte nooit: "Ik ga dat regelen."' Ik noteer vragen en namen en ik beloof dat hun bekommernissen op de juiste plek terecht komen.' Voor de Arendonkse burgemeester Kristof Hendrickx staat klantvriendelijkheid ook te allen tijde voorop: 'We zijn er bij gratie van de bevolking. Maar mensen kunnen niet alles verlangen of vragen. Als iemand bij mij op zondagmorgen om tien uur met een dossier voor de deur staat, dan ga ik daar niet op in en spreek ik later af. Je moet heel duidelijk zijn, ook als je een negatieve boodschap hebt. Draai niet rond de pot, maar communiceer altijd op een correcte manier, dan krijg je ook correcte communicatie terug.' Daarom wil burgemeester Inge Lenseclaes in Overijse de burgers meer betrekken bij het

beleid: 'Minstens uitleggen waarom iets wel of niet is beslist, maar beter nog vanaf de start de burgers uitnodigen tot participatie. Zonder zelf onze verantwoordelijkheden te ontlopen.'

Hoge bomen vangen wind

Toen Inge Lenseclaes in de politiek ging, wist ze dat ze kritiek zou krijgen: 'Het is onmogelijk om voor iedereen goed te doen, maar dat moet wel steeds je streven zijn.' Kristof Hendrickx beseft hoe zichtbaar een politicus is: 'Hoge bomen vangen veel wind. Je moet beseffen welke rol je hebt en alles op de juiste manier interpreteren en relativiseren.' Lies Laridon is burgemeester voor Diksmuide, voor de toekomst van de stad en de mensen die er wonen: 'Omdat ik als politica in het reine met mezelf ben en me recht in de spiegel kan aankijken, kan ik aanvallen gemakkelijker plaatsen. Ik kan tegen kritiek, ik heb er geen enkel probleem mee als inwoners me zeggen wat er op hun lever ligt. Het moeilijkste is dat je vaak kritiek krijgt op dossiers waar je zelf niet bevoegd voor bent. Ik kan dat de Diksmuidenaars niet kwalijk nemen. We hebben dit land zo ingewikkeld gemaakt dat niemand nog kan volgen. Maar het leidt er wel toe dat mensen je niet geloven als je zegt

Kristof Hendrickx:

'We zijn er bij gratie van de bevolking. Maar mensen kunnen niet alles verlangen of vragen. Als iemand bij mij op zondagmorgen om tien uur met een dossier voor de deur staat, dan ga ik daar niet op in en spreek ik later af.'

Lies Laridon:

‘Het moeilijkste is dat je vaak kritiek krijgt op dossiers waar je zelf niet voor bevoegd bent. Ik kan dat de Diksmuidenaars niet kwalijk nemen. We hebben dit land zo ingewikkeld gemaakt dat niemand nog kan volgen.’

dat je aan autosnelweg X of Y niets kunt doen. Je hebt als burgemeester niet op alle lokale dossiers invloed, maar als gezicht van de gemeente ben je wel het mikpunt voor alle kritiek.’ Dat komt volgens Katrien Partyka doordat een burgemeester van alle politici het meest bereikbaar is: ‘Ook als mensen boos zijn. Je loopt nou eenmaal in de kijker en als het goed gaat is dat dankzij jou, maar ook als het slecht gaat. Mensen reageren wel eens onbeleefd, maar het is zo’n mooi mandaat. Je kunt de dingen vooruit laten gaan, je zorgt dat je stad mee is met de tijd, dat je voorop loopt en dat iedereen meekan. Die gidsfunctie is het allermooiste, maar je moet wel degelijk tegen kritiek kunnen.

Respect kun je verdienen

‘De tijd dat de burgemeester automatisch op een voetstuk werd geplaatst, is voorbij.’ Piet Buyse is hier heel gelukkig om. ‘Nu moet je respect verdienen. Dat doe je door te luisteren naar de mensen, maar ook door je nek uit te steken en moeilijke beslissingen te verdedigen. Vanuit mijn kantoor heb ik een prachtig uitzicht op onze parkeervrije Grote Markt. Nu lijkt het vanzelfsprekend dat er geen auto’s mogen parkeren, en is de grote meerderheid van de inwoners het daar volmondig mee eens. Maar ik heb veel weerstand moeten overwinnen om die beslissing erdoor te krijgen. Hetzelfde met de nieuwe gevangenis, hetzelfde met een groot overstromingsgebied, hetzelfde met de vluchtelingenopvang. Het is verleidelijk om als burgemeester mee te dansen op de toon van de tijd. Maar als je ruggengraat toont en je beslissing uitlegt én verdedigt, dan krijg je respect.’

Inge Lenseclaes: ‘Burgemeester zijn is een passie, dat doe je met heel je hart. Je zet je in voor je dorp, het gemeenschapleven. Eigenlijk krijg je van de bevolking de kans om van je hobby je beroep te maken. Dat brengt mee dat je een verantwoordelijkheid hebt tegenover je kiezers en daar spring je niet licht mee om. Hun vertrouwen wil je niet beschamen.’ Voor de politiek kiezen deed Mohamed Ridouani, burgemeester van Leuven, omdat hij zo jongeren meer kansen kon geven. ‘Als arbeiderszoon weet ik wat dat kan betekenen. Uiteraard krijg je als politicus kritiek, maar die hoeft je niet negatief op te vatten, je kunt er veel uit leren. Op die manier kom je te weten wat er leeft bij mensen, in de samenleving. Maar kritiek moet wel op de bal zijn, niet op de man. De manier waarop je zelf spreekt, zet de toon: als je zelf respectvol blijft, mensen niet in hun persoon aanvalt, geen gemeenschappen tegen elkaar opzet, zullen de inwoners volgen, is mijn overtuiging.’

Sociale media en hun trollen

Gemakkelijk is dat niet. ‘Op sociale media hebben de zogenaamde trollen, die vaak anoniem berichten sturen, mij in het vizier gekregen,’ zegt Mohamed Ridouani. ‘Maar daartegenover staat een massa aan positieve reacties. Als politicus ben je tegenwoordig voor een aantal mensen aangeschoten wild. Daar moet je je tegen weren. Moeilijker is het als mijn familie erbij gesleurd wordt. Het zou volgens mij helpen, als de media minder gejaagd en sensationeel het conflict zouden uitvergroten.’ Volgens hem ligt een deel van de oorzaak bij de toenemende polarisering. Om die reden heeft Katja Gabriëls, burgemeester van Berlare, een sociale-

mediapauze ingelast. ‘Na de gemeenteraadsverkiezingen ben ik twee maanden lang weggebleven van Facebook. Niets gepost en vooral niets gelezen. Sociale media hebben de politiek radicaal veranderd. Zeker de nationale politiek, maar ze krijgen ook steeds meer invloed op de lokale politiek. Het wordt steeds harder. Een kleine groep verziekt het hele debat. Mensen die geen kritiek in je gezicht durven geven, worden online plots grote helden. De reacties “in het echt” zijn totaal anders. De kritiek die je op straat of bij de bakker hoort, is beleefd en leidt tot constructieve gesprekken.’

Ook Lies Laridon ziet de voorbije twaalf jaar een negatieve evolutie. De drempel om gal te spuwen is ongehooflijk verlaagd. ‘Op straat schelden ze me niet uit, op Facebook gebeurt dat helaas voortdurend. Ik wapen me tegen die reacties door altijd de silent majority voor ogen te houden. Mensen vergeten dat de hele wereld op sociale media mee kan lezen. Als het vat vol is, confronteer ik mensen met wat ze posten. Dan schrikken ze zich altijd rot: “Oei, gij leest dat.” Ja, ik lees dat.’ Volgens Katrien Partyka kan dit voor mensen een aanleiding zijn om niet als burgemeester in de frontlinie te gaan staan. ‘Meer en meer zoeken mensen naar kwaliteit in het leven, ze gaan dan deeltijds werken. Een politicus kan dat niet, een stap terugzetten. Meer en meer jonge mensen willen niet al hun goede jaren steken in ruzie. Daarom moeten we tonen dat politiek veel meer is dan bekvechten, we kunnen de mooiste dingen realiseren.’ ■

NATHALIE DEBAST, MARLIES VAN BOUWEL EN
JEROEN VERELST ZIJN REDACTEURS VAN LOKAAL

Sofie Joosen

Burgemeester
Duffel

Sofie Joosen, burgemeester van Duffel, kreeg van haar Wellense collega Els Robeyns het estafettestokje om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft ze het weer door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van Duffel.

Wat betekent het burgemeesterschap voor jou? Bereikbaar zijn, de vinger aan de pols houden. Daarom hou ik spreekuur op donderdagavond, zonder afspraak. Daarnaast vind ik het belangrijk veel contact te houden met lokale verenigingen, zo weet je wat er leeft bij jong en oud.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)? In 2010 zette ik mijn eerste stapjes in de politiek als bestuurslid bij N-VA Duffel en richtte ik vrijwel meteen de Jong N-VA-afdeling op.

Kom je uit een politiek nest? Neen, er werd thuis aan de keukentafel wel over politiek gepraat.

Wat zie je als je grootste prestatie? Als schepen van Sport heb ik er in 2016 mee voor gezorgd dat de gemeente de velden van voetbalclub KVV Duffel kon overkopen. De toekomst van de club is verzekerd.

Neem je het burgemeesterschap mee naar huis? Ik zie het burgemeesterschap niet als een gewone baan, het is niet iets dat je van maandag tot vrijdag tijdens de kantooruren uitoefent en de rest van de tijd naast je neerlegt. Onvermijdelijk gaat het dus mee naar huis, maar dat beschouw ik niet als een last.

Heb je vrienden in de politiek? Ik hoop toch van wel.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Afhankelijk van het onderwerp, eerst met mijn administratie om goed geïnformeerd te zijn over de mogelijke keuzes.

Wat had je veel beter kunnen doen? Fouten zijn menselijk en daaruit leer je.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap? Ik probeer te allen tijde met mijn voetjes op de grond te blijven en consequent te zijn.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest? Ik ben nogal recht voor de raap. Soms ben ik té eerlijk, waardoor ik mensen ongewild tegen de schenen schop. Ik zou best wat diplomatischer mogen zijn af en toe.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositiedid? Dat het op de bal speelt zonder de man te raken.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Ik vergelijk mezelf zeker niet met een historische figuur, maar ik hoop toch op mijn manier enkele steentjes te verleggen in de geschiedenis van Duffel.

Wie zijn je huidige helden? Iedereen die dag in dag uit lijf en leden riskeert voor onze veiligheid.

Waar zou je nu het liefste zijn? Ik ga met mijn partner binnenkort nog eens een weekje op vakantie naar de zon, dat zal zeker deugd doen!

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? Dat verandert continu, maar ik zou misschien wat minder moeten vloeken...

Wat is je meest gekoesterde bezit? Een kaart met een wens voor mijn toekomst erop die ik net voor ze stierf nog van mijn oma gekregen heb.

Wat is volgens jou de diepste ellende? Dakloos worden, door welke oorzaak dan ook.

Wat is je favoriete bezigheid? Eens lekker gaan eten.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Zeker en vast, na de gemeenteraad drinken we steevast iets in de buurt.

Wat is je motto? Waar een wil is, is een weg.

Aan wie geef je de estafettestok door? Emmily Talpe, burgemeester van Ieper.

DANIEL GEERBERGS

Op 1 januari 2019 smolten Deinze en Nevele samen tot Deinze, het Land van Nevele. Deze fusiestad bedient zeventien deelgemeenten en iets meer dan 43.000 inwoners. Een goede handleiding voor fusie bestaat er niet. Het is een leerproces waarbij alle structuren moeten worden herzien. In Deinze lag de nadruk op de fusie van mensen, zowel de burgers als het stads- en OCMW-personeel. Ze beslisten er in een intensief HRM-traject samen met alle personeelsleden de toekomst tegemoet te Sprinten.

Leren fuseren

De personeelsfusie is een langlopend project dat begon in januari 2018. Het HRM-traject omvat veel deelaspecten. 'Een belangrijk aspect is de fysieke verhuizing, van de ene locatie naar de andere, naar een ander kantoor of een andere verdieping. Zoiets is ingrijpend, omdat het niet alleen een verandering van collega's en habitat impliceert, maar ook een impact kan hebben op de verplaatsing van en naar het werk,' zegt waarnemend algemeen directeur Deinze Stefanie De Vlieger. 'Voorts hebben we ook aandacht voor variaties in manier van werken in de diensten, voor de rechtspositieregeling en het arbeidsreglement. Hiervoor hebben verschillende werkgroepen alles nauwgezet in kaart gebracht. Tot slot is er ook de opmaak van een nieuwe organisatiestructuur, waarbij de invulling

van het organogram enorm belangrijk is voor het personeel.'

Geen eenvoudige opdracht, vooral omdat het om zoveel mensen gaat. Bovendien zaten de OCMW-medewerkers met een dubbel fusiegevoel door de inkanteling in de gemeente. Om de fusie tussen Deinze en Nevele op HRM-vlak in goede banen te leiden ging Deinze in zee met Arch, een adviesbureau met expertise in HRM-transitieprocessen. Voor Stefanie De Vlieger was er een goede reden om dit traject met een extra derde partij uit te voeren: 'Een adviesbureau staat garant voor een onafhankelijke inbreng, waarbij we dan verder als team de knopen op een objectieve manier kunnen doorhakken.'

Sprint, een HRM-project dat klinkt

De personeelsdienst besliste alle communicatie over dit HRM-project op

een gelijkvormige manier te doen verlopen en vroeg hiervoor advies aan de dienst beleidsondersteuning en participatie. Na een grondige brainstorm ging het HRM-project voortaan als 'SPRINT' door het leven, wat staat voor Samen, Personeel, Reorganisatie, Informatie, Nieuw en Toekomst. De grafisch ontwerper leverde een passend logo dat dynamiek, vooruitgang en positivisme uitstraalt. De communicatiedienst hanteert het in alle communicatie over de personeelsfusie, zodat alle personeelsleden die direct opmerken.

Joke Mertens:

'Het is onze plicht de fusie van de stad Deinze en de gemeente Nevele te laten uitgroeien tot iets moois, in de eerste plaats voor alle burgers van de fusiestad, maar ook voor onze personeelsleden.'

Hoe beter de personeelsleden van het vroegere Deinze en Nevele elkaar leerden kennen, hoe groter het draagvlak voor de fusie werd.

Informatie en participatie

In dit project was de vraag naar informatie en participatie heel groot. Evident, want het gaat over werkzekerheid, werktijden en werkrouines. Sprint leidt in de organisatie daardoor een eigen leven en de algemeen directeur van Nevele Joke Mertens zorgt ervoor dat de beslissingen die genomen worden, tijdig doorstromen naar de verschillende diensten. 'Op mijn gsm-etui prijkt sinds enkele jaren de tekst *If nothing ever changed, there'd be no butterflies*. Het is onze plicht de fusie van de stad Deinze en de gemeente Nevele te laten uitgroeien tot iets moois, in de eerste plaats voor alle burgers van de fusiestad, maar ook voor onze personeelsleden. Dit kan alleen als we alle collega's, ook die van de externe diensten, meekrijgen in het project. En hierbij is tijdige, eenvormige en zeer laagdrempelige communicatie van essentieel belang. Zo ontstond de taak

van interne communicator die enerzijds informeert en anderzijds detecteert. Alle diensten worden op een uniforme en zeer toegankelijke manier geïnformeerd over belangrijke beslissingen die in het kader van het fusietraject werden genomen, met oog voor de uniformiteit van uitvoering van de beslissingen. Minstens even belangrijk: de communicator fungeert ook als klankbord voor de collega's op de werkvloer en speelt de gedetecteerde aandachtspunten en de geformuleerde suggesties door aan de projectgroep die ermee aan de slag gaat. Terugkoppeling gebeurt afhankelijk van de aard van de beslissingen door de communicatiedienst of de interne communicator. Op die manier hopen we de betrokkenheid en participatie van de collega's te verhogen en tot een geslaagde fusie van mensen te komen.' Kortom, naast de meer technische uitwerking besteedt de nieuwe gemeente

ook veel aandacht aan de kennismaking tussen mensen. Meer dan zeshonderd personeelsleden samenbrengen gaat niet vanzelf. Mensen moeten de kans krijgen elkaar te ontmoeten en te horen wat de gewoontes of werkwijzen zijn. Organisatiestructuur en organisatiecultuur zijn twee begrippen die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het is bovendien een tijdsintensief, gefaseerd proces. Op gepaste tijdstippen werden ontmoetingsmomenten tussen het personeel georganiseerd, gaande van een soort speed date met gebakje tot meer intensieve samenwerking. Filip Vervaeke ondersteunt Sprint als nieuwe HRM-schepen van de fusiestad ten volle: 'De vrijwillige fusie van Deinze en Nevele is niet alleen een fusie van twee lokale besturen, maar ook een fusie van mensen en personeelsleden. Mede door de integratie van het OCMW in de gemeente vind ik de uitdaging wat betreft personeelsformatie nog des te groter. Het is dan ook zeer belangrijk dat de huidige personeelsleden alle kansen krijgen en dat er maximaal wordt ingezet op het menselijk kapitaal. Ik ben behalve voor HRM ook bevoegd voor gezondheidsbeleid en ik zou heel gelukkig zijn als ik een positieve bijdrage zou kunnen leveren tot een optimale geestelijke gezondheid van het personeel van Deinze, het Land van Nevele.'

Het moet plezierig blijven

In september 2018 had het grootste event van Sprint plaats, waaraan alle personeelsleden gespreid over vier dagen deelnamen. Iedere sessie duurde een halve dag. Eerst gaf adviesbureau Arch een toelichting over de verschillende HRM-aspecten van de fusie en

Meer dan zeshonderd personeelsleden samenbrengen gaat niet vanzelf. Mensen moeten de kans krijgen elkaar te ontmoeten en te horen wat de gewoontes of werkwijzen zijn.

de stand van zaken, en dan volgde er een interactief gedeelte waarin gepolst werd naar de mening van alle medewerkers. De dienst beleidsondersteuning en participatie coördineerde deze dagen en werkte hiervoor nauw samen met de personeelsdienst en het adviesbureau. Onder het motto dat zoveel mensen samenbrengen vooral ook plezierig moet blijven, werd de zaal omgetoverd tot een creatieve plek waar de medewerkers via allerlei methodieken hun mening konden geven en elkaar konden ontmoeten tijdens een lekkere lunch. Toch namen de medewerkers een erg afwachtende houding aan, toen ze op het evenement arriveerden. 'Ze wisten niet goed wat er zou gebeuren. De zaal was opgedeeld in verschillende ruimtes en er klonk muziek,' zegt diensthoofd HRM Deinze Milda De Jans. 'Ze werden verdeeld in groepjes en ze keken nieuwsgierig naar de babbelbox, het rad van fortuin, de waslijn met babykleertjes, het balspel en de vele posters met emoji's of superhelden.'

Net zoals de lezer fronsten veel medewerkers de wenkbrauwen: waslijn met babykleertjes, balspel, superhelden? Het interactieve gedeelte was inderdaad erg origineel. Na de toelichting door Arch konden de personeelsleden eerst in groepjes enkele vragen beantwoorden tijdens het praatcafé, waarbij er per tafel telkens een moderator aanzat. Na deze vragenronde startte een circuit waarbij de medewerkers in dezelfde groepjes aan verschillende oefeningen deelnamen, en waarbij ze vooral op een heel inventieve manier hun mening kwijt konden. Er was voor elk wat wils: voor schrijvers, praters, stille denkers en

doeners. De associatiespelletjes wierpen hun vruchten af. 'Hierna waren de medewerkers heel positief,' zegt Lynn D'hondt, diensthoofd HRM Nevele, met overtuiging. 'Dat lasen we ook in alles wat ze neergepend hadden. Ze waren blij dat er iets dergelijks georganiseerd werd en dat ze eindelijk hun ei kwijt konden.' Zo werd er op een creatieve manier gesproken over de organisatiestructuur of de gevoelens die een fusie bij de medewerkers oproept. Voorts kon de communicatie over de fusie beoordeeld worden met scores of werd aan de hand van een taart gevraagd naar de drie belangrijkste ingrediënten voor een geslaagd HRM-beleid. Bij het rad van fortuin konden de medewerkers aangeven wat voor hen een geslaagde werkdag is, ergens anders mochten ze de fusiestad dan weer vergelijken met een dier.

Sprinten doe je nooit alleen

Wie participeert, heeft ook recht op feedback. Participatie staat of valt dan ook met de opvolging die eraan gegeven wordt. Nadat alle commentaren van de personeelsleden verwerkt waren, was er een feedbackmoment waarin de belangrijkste conclusies werden toegelicht. De verwachtingen van de personeelsleden waren duidelijk: transparante communicatie, ruimte voor informele contacten, een goede work-lifebalans, veel overleg en samenwerking. Voor specifieke vragen over rechtspositieregeling of arbeidsreglement konden medewerkers bij de personeelsdienst terecht. In 2019 zet Sprint zich voort met tal van acties en finaal de opmaak en invulling van het organogram.

Een goede handleiding om te fuseren

Stefanie De Vlioger:
'Een adviesbureau staat garant voor een onafhankelijke inbreng, waarbij we dan verder als team de knopen op een objectieve manier kunnen doorhakken.'

Marc Van Praet:

'De winnaar van de sprint heeft alles te danken aan de hele ploeg die hem naar voren stuwde. Dit idee van samenwerking, krachten en competenties bundelen om daarna samen te genieten van de overwinning, dat onthoud ik.'

is er niet. Een personeelsfusie vergt duiding, voorzichtigheid, nuance en een luisterend oor. Duidelijk en tijdig communiceren bij veranderingen is voor Lynn D'hondt een van de prioriteiten. Milda De Jans vult aan dat de uitdaging ligt bij het mikken op gelijke kansen en voorwaarden voor alle personeelsleden en de creatie van goede doorgroeimogelijkheden voor een optimale tevredenheid op het werk. Het is een iteratief proces waaraan een heleboel mensen en diensten samen-

werken, meewerken, werken en... sprinten. Of zoals adjunct algemeen directeur Deinze Marc Van Praet het verwoordt: 'Een sprint is een snelheidswedstrijd over een korte afstand. Er was inderdaad niet zoveel tijd om de meet van de fusie te halen. We hebben allemaal naar adem gehapt. Ik refereer aan terminologie van de fietsfusiestad Deinze: de winnaar van de sprint heeft alles te danken aan de hele ploeg die hem naar voren stuwde. Dit idee van samenwerking, krachten en compe-

tenties bundelen om daarna samen te genieten van de overwinning, dat onthoud ik.' En burgemeester Jan Vermeulen vult aan: 'Wie de sprint wil winnen, heeft een heel peloton nodig. De kracht van het peloton zal de fusie doen falen of slagen. Het is vooral een kwestie van meefietsen en erop letten dat onze fiets en onze conditie goed onderhouden blijven.' ■

LAURENCE HAUTTEKEETE IS BELEIDS- EN PARTICIPATIEMEDEWERKER IN DEINZE

Uw ongeadresseerd drukwerk accuraat, betaalbaar én ecologisch vriendelijk bedeed? Met of zonder opmaak en drukken? Dat kan voortaan ook voor uw gemeente!

Persoonlijke service dragen wij hoog in het vaandel. Neem vrijblijvend contact met ons op, u merkt dadelijk het verschil.

Uw partner voor kwaliteitsvolle bedelingen!

Turnhoutsebaan 185 bus 1
B-2970 Schilde
0800 64 400
info@vlaamsepost.be
www.vlaamsepost.be

voor een **accurate** en **efficiënte** bedeling

Ontdek het RiseSmart verschil.

RiseSmart WSO.332, 00249-405-20130328 - VLU/E.R. Herman Nijns

De organisatiewereld van de 21ste eeuw wordt gekenmerkt door de toenemende snelheid van verandering. **Organisatorische wendbaarheid** is dan ook een absolute must om te overleven en succes te boeken. De mobiliteit en inzetbaarheid van talent zijn daarbij de voornaamste HR-prioriteiten geworden. Dit vereist een nieuwe talent management aanpak die zich richt op de voortdurende **transitie van talent**.

RiseSmart werkt samen met u aan de ontwikkeling en uitvoering van deze nieuwe aanpak. We helpen u het **volle potentieel van uw talent te ontdekken, te ontwikkelen en in te zetten**. Wij gaan op zoek naar de beste "fit" tussen organisatorische doelstellingen en individuele ambities. Veerkracht en (zelf-)leiderschap vormen de basis van onze talentgerichte werkwijze.

www.risesmart.be

Transitioning Talent. Changing Lives.

 RiseSmart[®]
a Randstad company

Door goede organisatiebeheersing

beter werken

STEFAN DEWICKERE

In 2019 bereiden de nieuwe besturen de nieuwe beleids- en beheerscyclus voor, en ook de integratie van gemeente en OCMW biedt kansen om processen bij te sturen. Gestructureerd werken aan organisatiebeheersing krijgt in de drukte niet altijd hoge prioriteit. Toch is het essentieel om de hervormingen effectief en efficiënt door te voeren. Om de besturen daarbij te ondersteunen bundelde Audit Vlaanderen enkele noodzakelijke lessen uit de tweede reeks organisatie-audits, met inbegrip van een aantal structurele verbeterpunten uit de thema- en forensische audits.

Tussen 2015 en 2018 voerde Audit Vlaanderen een tweede reeks organisatie-audits uit bij lokale besturen. In vergelijking met de eerste reeks (2014-2015) legden meer besturen een kader voor organisatiebeheersing vast. Ook meer algemeen directeurs rapporteren jaarlijks over organisatiebeheersing aan de raad. Bovendien voeren steeds meer lokale besturen een degelijke zelfevaluatie uit, in elk geval toch bij 26 van de 57 organisaties waar een organisatie-audit plaatsvond.

Om deze positieve dynamiek voort te zetten hebben gemeenten baat bij concreter uitgewerkte kaders voor organisatiebeheersing. Weinig lokale besturen bepaalden hoe ze hun werking periodiek in vraag zullen stellen. Dat is nochtans noodzakelijk om risico's gestructureerd in kaart te kunnen brengen. Zo kunnen gemeenten anticiperen op mogelijke problemen en hebben ze een beter zicht op interessante mogelijkheden om hun dienstverlening te verbeteren.

Daarnaast moet de rapportering van de organisatiebeheersing verder worden uitgewerkt. Ondanks de vooruitgang rapporteerden maar vier op de tien algemeen directeurs aan het politieke niveau. Ook vanuit de verdere responsabilisering van het management zoals het Decreet Lokaal Bestuur vooropstelt, is het

essentieel dat de algemeen directeur verantwoording aflegt aan het politieke niveau over de beheersing van de organisatie.

Breed doelstellingenkader vastleggen en opvolgen

Degelijke organisatiebeheersing vereist een breed doelstellingenkader dat niet enkel sturing geeft aan het nieuwe beleid maar ook aan de weerkerende dienstverlening en de interne werking. Een goed bestuurde organisatie denkt na over alle aspecten van haar werking en zoekt voortdurend naar manieren om die te verbeteren. Frequente monitoring van hoge kwaliteit is noodzakelijk, opdat het bestuur weet of het op koers zit om de doelstellingen te realiseren. De diensten, het management en het politieke niveau hebben allemaal baat bij een systematische opvolging van de doelstellingen om tijdig te kunnen (bij)sturen. De principes van plannen en opvolgen zijn opgenomen in de beleids- en beheerscyclus (BBC). Veel gemeenten hebben de introductie van de BBC aangegrepen om planmatiger te werken. Een vergelijking tussen de eerste en de tweede reeks organisatie-audits toont aan dat de organisaties binnen de huidige cyclus (2014-2019) al met een aantal knelpunten aan de slag zijn gegaan. Maar er zijn nog belangrijke verbeter-

Beschrijf je organisatiebeheersing

- 1 Welk model hanteert je organisatie om de werking te analyseren? Hierin staan minstens de sturende en ondersteunende processen. Dit kan bijvoorbeeld het VVSG-model zijn of de Leidraad Organisatiebeheersing voor lokale besturen van Audit Vlaanderen.
- 2 Hoe en wanneer staat het bestuur stil bij zijn werking? Denk aan een zelfevaluatie om de drie jaar of een tweejaarlijkse doorlichting.
- 3 Hoe rapporteert de algemeen directeur over de organisatiebeheersing aan het politiek niveau? Hierin staat minstens een helder en overkoepelend beeld van de beheersing van de organisatie en een overzicht van de recente en de geplande acties.

Degelijke organisatiebeheersing vereist een breed doelstellingskader dat niet enkel sturing geeft aan het nieuwe beleid maar ook aan de weerkerende dienstverlening en de interne werking.

punten. Zeker de opvolging van de realisatie van de doelstellingen is in veel organisaties te beperkt. Zelden wordt de jaarrekening aangevuld met bijkomende rapporten of opvolgingsmomenten in de loop van het jaar. Daardoor kan het voorkomen dat het bestuur of het management te laat over cruciale informatie beschikt om de werking bij te sturen. Frequente opvolging van de realisatie van de doelstellingen zal in de toekomst alleen maar belangrijker worden. Vanaf 2020 zullen lokale besturen immers verplicht zijn vóór het einde van het derde kwartaal een opvolgingsrapport over het eerste semester voor te leggen aan de raad.

Financiële processen onvoldoende onder controle

De thema-audits van Audit Vlaanderen tonen aan dat organisaties hun processen beter beheersen wanneer zij hun organisatiebeheersing systematisch uitvoeren. Omdat de gemeenten de voorbije jaren hun methode voor organisatiebeheersing

verbeterd hebben, zouden ze dus ook hun processen beter kunnen gaan beheersen.

Voor de financiële processen is dat nog maar weinig het geval. Deze zijn doorgaans onvoldoende beheerst, wat tot fraude kan leiden. Sinds 2014 voert Audit Vlaanderen forensische audits uit bij lokale besturen. Daarin werd voor 3,1 miljoen euro directe financiële schade als gevolg van fraude vastgesteld. Om besturen te ondersteunen bij de versterking van hun financieel management zal Audit Vlaanderen samen met partners in de toekomst meer inzetten op dit thema via audits en sensibilisering. ■

ELS PARTHOENS IS AUDITOR BIJ AUDIT VLAANDEREN, STEVEN VAN ROOSBROEK IS MANAGER-AUDITOR BIJ AUDIT VLAANDEREN EN MARK VANDERSMISSEN IS ADMINISTRATEUR-GENERAAL BIJ AUDIT VLAANDEREN.

[Op overheid.vlaanderen.be/goede-praktijken-leidraad-organisatiebeheersing](http://Op%20overheid.vlaanderen.be/goede-praktijken-leidraad-organisatiebeheersing) kunnen gemeenten inspiratie vinden om hun organisatiebeheersing te verbeteren.

A young child with blonde hair in a bun, wearing a white t-shirt with a blue pattern and khaki pants, is captured mid-air, jumping over a puddle on a playground. The child's arms are outstretched, and their feet are just above the water. In the background, there is a yellow slide and a green metal play structure. The scene is set outdoors on a paved area with some greenery.

Het lokale welzijn is uw missie

U daarin steunen de onze.

Het welzijn van uw inwoners is uw absolute prioriteit. Uw **Relationship Manager** heeft dit goed begrepen en stelt financiële oplossingen voor die u helpen uw missie waar te maken en uw leven vergemakkelijken.

ing.be/socialprofit

ING

Geïntegreerd breed onthaal voor betere hulpverlening

Het geïntegreerd breed onthaal moet resulteren in beter toegankelijke sociale hulp- en dienstverlening en ervoor instaan dat mensen hun rechten effectief kunnen realiseren. De voorbije twee jaar werd in elf pilotprojecten onderzocht hoe die doelstellingen kunnen worden bereikt. *Lokaal* legde zijn oor te luisteren in Diksmuide, Wetteren en Turnhout.

Omdat de welzijnspartners in Diksmuide nauwelijks landbouwers of andere zelfstandigen onder hun cliënten telden, zijn ze zelf de boer opgegaan. Met resultaat want ze worden nu door landbouwers gecontacteerd die vroeger alleen bij hun bank en boekhouder te rade gingen.

BART LASSUY

Van september 2016 tot mei 2018 liepen er elf pilotprojecten geïntegreerd breed onthaal (GBO) in heel Vlaanderen. Het GBO is een samenwerkingsverband waarvan minstens het OCMW, het centrum voor algemeen welzijnswerk (CAW) en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen deel uitmaken. Het moet de toegankelijkheid van de sociale hulp- en dienstverlening verbeteren en onderbescherming tegengaan. Het model zal op iets langere termijn over heel Vlaanderen worden uitgerold. Intussen loopt er een tweede projectoproep van het Vlaamse departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden kunnen zich nog tot 31 maart kandidaat stellen. Hoe een GBO vorm krijgt en waar het zich op toespitst, kan verschillen van project tot project. Dat bewijzen de cases van Diksmuide, Wetteren/Wichelen/Laarne en Turnhout.

Diksmuide: naar regionale samenwerking

Het OCMW van Diksmuide zocht al langer toenadering tot het CAW Centraal-West-Vlaanderen, met het oog op een verdeling van het takenpakket en een betere en efficiëntere werking van de twee organisaties. Het GBO-project bood de kans om die moeilijke oefening nieuw leven in te blazen en er tegelijkertijd ook de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen bij te betrekken. Sarah Vanderriest, coördinator Sociale Zaken in Diksmuide: 'De vraag van de cliënt is het vertrekpunt. Het mag niet uitmaken bij wie hij daarmee aanklopt, bij het OCMW, het CAW of de

dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds. Het zijn de hulpverleners die moeten weten door wie de vraag het best beantwoord wordt, de GBO-partners moeten zich zo organiseren dat de burger snel en efficiënt geholpen wordt. Wij hebben er opzettelijk voor gekozen om niet met één onthaal of één loket te werken, we vreesden dat dit nieuwe instrument de drempel misschien wel zou verhogen. Nu klopt de burger aan bij de organisatie die hij het best kent en die hij vertrouwt, die moet de vraag verhelderen en zelf een goed antwoord bieden of doorverwijzen naar een persoon bij een van de partners. Een voorwaarde om dat goed te doen is dat de basiswerkers van de verschillende organisaties elkaar goed kennen en weten welke knowhow bij wie zit. De expertise blijft dus bij de verschillende partners. De basiswerkers van de kernactoren nemen het frontoffice waar, de maatschappelijk werkers van het OCMW, het CAW en de ziekenfondsen vormen het backoffice. Tijdens het proefproject hebben we op het vlak van toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening zeker stappen vooruit gezet, al blijft er nog veel werk. De partners hebben samenwerkingsafspraken gemaakt over vraagverheldering, over intake en doorverwijzing. Zeker voor het OCMW is de intake sterk veranderd. Vroeger was die vooral geïnspireerd door de inspectievoorwaarden van de POD Maatschappelijke Integratie in het kader van het leefloon. Nu kijken we verder dan die sociaal-administratieve gegevens, we gaan uit van een meer generalistische blik op de persoon die bij ons aanklopt.'

Voor de tweede doelstelling van het pilotproject, onderbescherming tegengaan en rechten realiseren, is in Diksmuide de klemtoon gelegd op de grote groep landbouwers en bij uitbreiding alle zelfstandigen. Zij waren ondervertegenwoordigd bij de cliënten die de partners bereikten. 'We hebben outreachend en participatief gewerkt, zowel met individuele landbouwers als met landbouwverenigingen. Ook dat levert stilaan resultaten op. We worden vaker gecontacteerd door landbouwers die vroeger misschien alleen bij hun bank en boekhouder te rade gingen. We zijn zichtbaar geworden,' zegt Sarah Vanderriest.

De partners van het eerste GBO-project hebben intussen beslist ook een dossier in te dienen voor de tweede pilot. In Diksmuide zal het traject met de landbouwers verder worden uitgediept en wordt samen met de eerstelijnszone een nieuwe focus gelegd. Maar de klemtoon in het dossier zal liggen op het opstarten van regionale samenwerking, op het niveau van meerdere eerstelijnszones. De lokale besturen van de regio hebben zich eind 2018 geëngageerd om het GBO uit te rollen in de Westhoek. Ze kunnen daarbij voortbouwen op de expertise en ervaring in Diksmuide. Sarah Vanderriest: 'Armoede, welzijnsproblemen en problemen van onderbescherming overstijgen de gemeentegrenzen. Die moeten we regionaal behandelen.'

Wetteren: lokale autonomie wat loslaten

Ook de GBO-partners in Wetteren/Wichelen/Laarne denken na over een regionaal vervolgetraject met drie mogelijke thema's: kinderarmoede,

Sarah Vanderriest:

'Het mag niet uitmaken bij wie de cliënt aanklopt, bij het OCMW, het CAW of het ziekenfonds. Het zijn de hulpverleners die moeten weten door wie de vraag het best beantwoord wordt, de GBO-partners moeten zich zo organiseren dat de burger snel en efficiënt geholpen wordt.'

Frans Heylen:
‘Je kunt het gezamenlijk welzijsonthaal vergelijken met de huisarts die zelf helpt als een probleem binnen zijn expertise ligt, en bij complexere vragen doorverwijst en het dossier verder opvolgt.’

80-plussers en meer proactief werken rond dossiers van de lokale adviescommissie. Hans Onselaere, directeur Sociale Zaken van het OCMW Wetteren: ‘In het eerste pilotproject hebben we niet specifiek voor bepaalde doelgroepen of thema’s gewerkt, de twee grote doelstellingen van GBO stonden centraal. Er was hier al intensieve samenwerking met het CAW voor thuiszorg, tewerkstelling en opleiding, het Huis van het Kind. Het project maakte het mogelijk die te versterken voor het maatschappelijk werk. Samenwerking, ook met de ziekenfondsen, verplicht je zaken in vraag te stellen die vanzelfsprekend lijken, maar die dat niet altijd zijn voor andere betrokkenen. Hoe werkt een andere organisatie, wat is haar aanbod, hoe brengt ze maatschappelijk werk in de praktijk? Dat wordt verondersteld bekend te zijn, maar dat is niet zo en dat leidt soms tot vertraging, misverstanden en frustratie. Met gezamenlijke informatiemomenten en casebesprekingen hebben we elkaar beter leren kennen. We zijn ook bij elkaar op bezoek geweest als cliënt. Samenwerken verplicht je ook de lokale autonomie een stukje los te laten. Eigenlijk voeren we nu de regie over de hulpverlening samen met andere partners.’

De OCMW’s van Wetteren, Wichelen en Laarne hebben hun werking voor een stuk moeten stroomlijnen. Van het CAW en de ziekenfondsen kregen ze vaak de kritiek dat ieder OCMW een eigen aanbod had aan financiële steun. Hans Onselaere: ‘Dat was de aanzet om tot eenzelfde barema voor financiële steun te komen, om onze processen voor leefloon en steunverlening gelijk te schakelen, om met de drie OCMW’s dezelfde zelfredzaamheidsmatrix te hanteren. We hebben met de andere

partners ook een begrippenkader opgesteld, zodat we dezelfde taal spreken. Dat zijn stuk voor stuk verbeteringen, al wil ik er wel voor pleiten om oog te blijven hebben voor diversiteit en lokale creativiteit. Als we het GBO optillen naar bovenlokaal niveau, mogen we de lokale eigenheid niet volledig overboord gooien.’

In Wetteren zit het CAW mee in het sociaal huis, de noodzaak van goede afstemming was er groot. Ook in Laarne en Wichelen wordt nu veel meer samengewerkt. Met de ziekenfondsen ligt het iets moeilijker, omdat daar verschillende, soms kleine aanbieders actief zijn. ‘Toch,’ zegt Hans Onselaere, ‘wordt er nu makkelijker en vlotter doorverwezen naar elkaar. Hulpverleners delen informatie en expertise. Dat is een goede evolutie, want er is een schaarste aan hulpverlening en dus moet je die zo goed mogelijk organiseren. Tegelijkertijd is de grote druk op OCMW, CAW en ziekenfondsen natuurlijk een gevaar. Vlaanderen zal bij de uitrol van het GBO voor bijkomende capaciteit moeten zorgen, anders bestaat het gevaar dat iedereen terugplooit op zijn corebusiness. Het is ook nodig dat de minister het GBO-traject duidelijk afbakent ten opzichte van bijvoorbeeld de eerstelijnszones of de Huizen van het Kind. Waar willen we nu echt naartoe? Met het tweede pilotproject kan nog bijkomend worden geëxperimenteerd, maar daarna is het tijd om knopen door te hakken: “Dit is het, dit verwachten we minimaal van het GBO.” Het beleid is nog te ad hoc, we hebben een duidelijk kader nodig.’

Turnhout: gezamenlijk welzijsonthaal

In Turnhout gaat de samenwerking tussen OCMW en CAW al vele jaren terug. ‘Het welzijnslandschap is zo

ingewikkeld dat we het eenvoudiger moeten maken voor de burger,’ zegt Frans Heylen, directeur van CAW De Kempen. ‘Dat heeft in Turnhout geresulteerd in een gezamenlijk welzijsonthaal voor de twee organisaties. De medewerkers zijn in dienst van het OCMW en het CAW, de coördinator werkt halftijds voor elke partner. Dat gezamenlijke onthaal is al even operationeel en is ten volle ontplooid sinds we samenzitten op de nieuwe welzijns-campus Dr. Constant Janssen. Het zorgt ervoor dat mensen hun vraag maar één keer moeten stellen. Maar het is veel meer dan dispatching, mensen worden er ook echt geholpen. Je kunt het vergelijken met de huisarts die zelf helpt als een probleem binnen zijn expertise ligt, en bij complexere vragen doorverwijst en het dossier verder opvolgt. Het welzijsonthaal is de hand die cliënten leidt in de complexe welzijns-wereld en hun makkelijk, vlot en direct de juiste hulp biedt. In die zin zijn CAW en OCMW het erover eens dat het GBO best wat ambitieuzer mag zijn dan het louter samenwerken van verschillende organisaties, het moet een vernieuwend aanbod creëren voor de cliënt.’

Leen Geudens, manager Welzijn van de stad en het OCMW Turnhout: ‘Cliënten hoeven zich niet af te vragen bij wie ze moeten zijn voor welke vraag, er is één fysiek punt waar alle vragen goed worden onderzocht. We merken dat de weg naar de welzijns-campus vlot wordt gevonden. Het is een laagdrempelige, publieke ruimte waar mensen een kopje koffie of thee kunnen nemen en waar vrijwilligers hen aanspreken om hen te begeleiden naar de balie of een andere dienst. Wellicht krijgen we sommige mensen nog niet naar de campus, vandaar dat we in de toe-

Hans Onselaere:

'Ik wil er wel voor pleiten om oog te blijven hebben voor diversiteit en lokale creativiteit. Als we het GBO optillen naar het bovenlokale niveau, mogen we de lokale eigenheid niet volledig overboord gooien.'

komt het outreachend werken willen versterken.'

Aanvankelijk waren OCMW en CAW niet van plan een fysiek welzijnsonthaal in te richten. Ze dachten eerder in de richting van welzijnsrangers, naar het voorbeeld van de rangers in de Noord-Amerikaanse parken, duidelijk herkenbare medewerkers die niet enkel achter hun bureau zitten maar ook rondlopen in de stad. Door de kans die de nieuwe welzijns-campus bood, ging

de energie vooral naar het welzijnsonthaal. Maar het outreachend werken en het versterken van het luik van de rechtendetectie zullen in de toekomst meer aandacht krijgen.

De instap in het GBO-project betekende een extra stimulans voor de samenwerking tussen OCMW en CAW en gaf hun de kans er een nieuwe partner bij te halen, de ziekenfondsen. Die zijn niet voltijds geïntegreerd in de welzijns-campus. Leen Geudens: 'Toch zijn de

lijnen een flink stuk korter geworden dankzij de organisatie van ontmoetingsdagen en stages bij elkaar. Medewerkers op het terrein vinden elkaar veel meer dan vroeger, in functie van de cliënt.'

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Informatie over geïntegreerd breed onthaal en over de tweede projectoproep: www.departementwvg.be/welzijn-en-samenleving/gbo

De dienstverlening in het vizier

GSJ advocaten deelt haar kennis

Onze samenleving is complex en voortdurend in beweging. Voor lokale besturen die voortdurend streven naar een betere dienstverlening, biedt dit opportuniteiten en uitdagingen.

Vernieuwende zorg- en welzijnsconcepten, personeels- en organisatieontwikkelingen en de opkomende digitalisering en innovatieve technologieën zijn slechts enkele voorbeelden.

GSJ advocaten staat ten dienste van alle maatschappelijke dienstverleners die nood hebben aan een degelijke juridische ondersteuning en zijn bijzonder geplaagd om ook u bij complexe aangelegenheden bij te staan.

Onze advocaten beschikken over de juiste kennis en expertise om u op juridisch vlak te begeleiden en adviseren.

Samen met u gaan wij dan ook steeds op zoek naar de beste oplossing.

WWW.GSJ.BE

Mechelsesteenweg 27
B-2018 Antwerpen
T +32 3 232 50 60
E info@gsj.be

GSJ
ADVOCATEN

Annkatrinen Verdickt is een Brusselse architecte (Architectuurplatform Terwecoren Verdickt) en sinds ongeveer een jaar ook een gedreven activiste voor betere lucht. Ze is de initiatiefneemster en het gezicht van Filter-Café-Filtré. Het Netwerk Duurzame Mobiliteit verkoos haar tot Mobiliteitspersoonlijkheid van 2018. Ze is door RTBf, Le Soir, Vlan Media en BX1 aangeduid als een van de vijf genomineerden voor Brusselse persoonlijkheid van het jaar 2018.

Op 14 maart 2018 wijdde Pano op Eén een aflevering aan de luchtkwaliteit in schoolomgevingen, nadat Greenpeace daarover een verontrustende studie had gepubliceerd. **Annekatrien Verdickt** zag op tv hoe haar kinderen zich door de uitlaatgassen een weg naar de schoolpoort baanden. Geschokte ouders zetten de daaropvolgende vrijdagochtend de straat van de school af en voerden actie met een kop koffie in de hand. Filter-Café-Filtré was geboren en sloeg over naar 137 scholen in Brussel en Vlaanderen. De burgerbeweging voert niet enkel actie, ze gaat met ouders, scholen en (lokale) overheden ook op zoek naar oplossingen voor het probleem van luchtkwaliteit.

‘Iedereen weet dat de luchtkwaliteit in een stedelijke omgeving niet goed is, je ruikt het elke dag. Toch was het schrikken, toen zwart op wit werd aangetoond hoe erg het wel is. De Pano-reportage werd onder meer in de school van mijn kinderen gedraaid. Ik heb ze niet kunnen uitkijken, zo boos was ik, net als andere ouders. ’s Anderendaags hebben we vergaderd, we spraken af om op vrijdag de straat voor de school af te sluiten. Dat plan deed snel de ronde, er was veel volk die dag, ook van andere scholen. We hadden alle leden van het Brussels Parlement uitgenodigd, enkelen waren aanwezig. Vooral de persbelangstelling was overrompend. **We beseften meteen dat we dit moment niet mochten loslaten.**’

‘We hebben een manifest opgesteld en een facebookpagina aangemaakt. Niemand had ervaring met activisme, maar de drive en de creativiteit bij de deelnemers waren groot. Elke week kwamen er ook scholen bij. Een week na de start waren het er vijf, nog zeven dagen later al veertig, ook in Antwerpen, Gent, Oostende, Lichtervelde. Uiteindelijk hebben 137 scholen in Brussel en Vlaanderen

acties opgezet in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen op 14 oktober. Verkiezingsdag was aanvankelijk ons einddoel, maar **luchtkwaliteit stopt natuurlijk niet aan de gemeentegrenzen.** Op 15 maart pikken we de draad van de vrijdagse acties weer op, tot aan de gewestelijke, federale en Europese verkiezingen van 26 mei.’

‘In het begin voerde vooral de blanke, witte, hooggeschoolde middenklasse actie maar gaandeweg hebben we aansluiting gevonden bij andere doelgroepen. **De diversiteit van de beweging neemt toe.** Dat is goed, want voor bijvoorbeeld mensen in armoede is luchtkwaliteit misschien niet de eerste prioriteit, maar zij wonen vaak net in buurten met veel autoverkeer en ze worden dus als eersten met de gevolgen ervan geconfronteerd. Ook scholen nemen het initiatief om zoveel mogelijk ouders mee te krijgen. Soms zijn de directie en de leerkrachten de voortrekkers die de ouders op sleeptouw nemen. Het is belangrijk de hele schoolpopulatie te sensibiliseren, want te veel kinderen worden nog met de auto gebracht. Daarom posten we ook veel artikels over

**Een stad
op maat van de mens,
niet van de auto**

STEFANDEWICKRE

luchtkwaliteit, mobiliteit en verkeersveiligheid, uit binnen- en buitenland. Ouders, kinderen, scholen maar zeker ook politici moeten zich nog meer bewust worden van het probleem.'

'We willen niet alleen actie voeren maar ook inhoud brengen. **We willen niet enkel roepen aan de zijlijn, we willen ook inhoudelijk bijdragen aan het debat.** Zo is er ons Air for Schools-project. We stelden vast dat er bij de ouders een zeer grote rijkdom aan kennis aanwezig is, er nemen bijvoorbeeld zeer veel architecten en stedenbouwkundigen aan de actie deel. Al die kennis en ervaring willen we opbouwend inzetten. Daarom willen we aan de slag gaan met vijftien cases, vijftien schoolomgevingen waarvoor we ontwerpen, beelden, maquettes willen maken. Dat moet resulteren in **een vademecum dat voor verschillende types van schoolomgevingen oplossingen aanreikt om de luchtkwaliteit, de leefbaarheid, de verkeersveiligheid te verbeteren.**

We willen met concrete ontwerpen tonen hoe het kan, aan de beleidsmakers en aan de buurtbewoners, de ouders, de scholen. Uiteraard zal dat ontwerpen gebeuren in cocreatie met de scholen en met de lokale besturen. Met dat project gaan we nu de boer op in Brussel en Vlaanderen. Gemotiveerde scholen en ouders die mee willen nadenken over hoe het anders kan, zijn zeer welkom. Van lokale be-

sturen hopen we dat ze een budget ter beschikking stellen voor het studiewerk. Tot nu toe hebben we uitsluitend op vrijwillige basis gewerkt, maar als we tot echte ontwerpen willen komen, lukt dat niet meer.'

'Het spreekt vanzelf dat je geen ingreep kunt doen in een schoolomgeving zonder aan de grotere schalen te denken: de buurt, de gemeente, de verbindingen tussen gemeenten. We willen op die verschillende schalen werken: S, M, L en XL. Van de speelplaats die groener kan en de moestuin op school tot de autovrije straat die ingericht wordt als woonerf, zones 30, fietsroutenetwerken, betere publieke ruimte in de stad, een andere modal split tussen de vervoersmodi. **Het kan toch niet dat we steden en gemeenten hebben op maat van de auto's en niet op die van de mensen die er wonen.** Je moet toch eerst denken aan de voetgangers en fietsers, en dan pas aan de auto's. Sommige lokale besturen pikken dat op en zijn ambitieus, al ontbreekt er soms een duidelijke visie. Andere vinden nog altijd dat in de eerste plaats de auto overal comfortabel moet geraken. We zullen samen met andere organisaties op diezelfde spijker blijven kloppen. Het moet anders, en liever vandaag dan morgen.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

fluvius.

Tot bij u

Fluvius komt naar je toe

Op 7 februari startte de Fluvius
Tot-bij-u-Tour.

Dit jaar slaan we op een zestigtal
plaatsen letterlijk onze tent op, in
overleg met de gemeente.

Op de lokale markt of tijdens een
sportevent komen we bij onze klanten
langs om kennis te maken.

Op die manier maken we onze slogan
'Tot bij u' meteen heel tastbaar.

www.fluvius.be/dasvlotjes

Welkom!

UTOPIA,
een nieuw hart
voor Aalst

Sinds de opening op 21 juni 2018 kan Utopia niet meer uit hartje Aalst worden weggedacht. Midden in de historische binnenstad waar aan de Graanmarkt achtereenvolgens een klooster, een gevangenis, een pupillenschool, noodopvang voor oorlogsslachtoffers, een opleidingscentrum voor jonge geestelijken en uiteindelijk de Gerechtelijke Politie gevestigd waren, staat nu het gloednieuwe Utopia-gebouw van de stedelijke bibliotheek en de academie voor podiumkunsten. Die laatste zat tevoren in een uitgeleefd gebouw met slechte akoestiek, terwijl de bibliotheek al dertig jaar 'tijdelijk' ondergebracht was op de ongeschikte benedenverdieping en in de kelders van Cultuurcentrum De Werf. Nu delen ze dezelfde ruimte en dat kan, want de lessen van de academie vinden vooral 's avonds plaats, terwijl mensen voornamelijk overdag de bibliotheek bezoeken. Bovendien is deze bibliotheek zeker geen stapelplaats van papier maar een verzamelplaats van kennis waar veel gebruik gemaakt wordt van de recentste technologie, zodat het personeel tijd en ruimte krijgt om het publiek actief te benaderen. Op deze manier groeit de bibliotheek van boekenpakhuis en uitleenfabriek uit tot een heus belevingscentrum. Nu al is het een ontmoetingsplek voor een zeer breed publiek, als het salon van de stad. En waarom Utopia? Die naamkeuze lag voor de hand, want hier in Aalst heeft Dirk Martens als drukkerspionier in 1516 het meesterwerk *Utopia* van de humanist Thomas More gedrukt.

MARLIES VAN BOUWEL BEELD MARCO CAPPELLETTI

Utopia vult niet alleen een hiaat op in Aalst, het is ook een van de ingrepen waardoor de stad een bruisende centrumstad is geworden met voldoende economische en toeristische troeven.

Als Utopia groeit de bibliotheek van boekenpakhuis en uitleenfabriek uit tot een belevingscentrum.

De bibliotheek en de academie voor podiumkunsten delen dezelfde ruimte maar op andere tijdstippen.

Leegstaande panden worden betaalbare woningen

Betaalbare huisvesting creëren, is voor vele Vlaamse burgemeesters een grote uitdaging. Ook leegstand en verkrotting is in heel wat steden en gemeenten een probleem. Met een **'pandenfonds'** hebben de stad Kortrijk en de Vlaamse investeringsmaatschappij **PMV** een oplossing gevonden voor beide: leegstaande panden worden betaalbare huurwoningen.

Het wordt in Vlaanderen steeds moeilijker om een betaalbare woning te vinden. Op de huurmarkt swingen de prijzen de pan uit. Zeer veel mensen wachten op een sociale woning. Met die stijgende woonneed is structurele leegstand in verschillende (centrum)steden een steeds grotere bron van ergernis. Niet alleen worden leegstaande panden niet gebruikt (waardoor ze de woonneed niet helpen op te lossen), ze leiden bovendien vaak tot verloederings. Duizenden woningen staan in Vlaanderen te verkrotten. Veel ervan zijn onbewoonbaar. Steden en gemeenten kunnen een stimulerend beleid voeren door premies toe te kennen en door advies te bieden, maar vooral ook publieke herbestemmingsprojecten zijn een manier om geconcentreerde leegstand aan te pakken, buurten op te waarderen én het (sociale) woonbeleid van de stad vorm te geven.

Betaalbaar wonen

Het is niet eenvoudig om leegstand aan te pakken. "Vaak hebben eigenaars de panden al heel lang in hun bezit en zien ze op tegen de kosten. Ook laten verbouwingen nogal eens op zich wachten door aanslepende erfeniskwesties. Gezien het tekort aan betaalbare kwalitatieve woningen, zijn er meestal nog huurders te vinden voor slechte panden. Heel wat mensen wonen in slecht geïsoleerde bouwvallen met tocht- en vochtproblemen", vertelt Bertrand Van Regemortel,

“Leegstaande woningen in slechte staat worden door het pandenfonds aangekocht, waarna een kwalitatieve renovatie volgt mét aandacht voor energie-aspecten. De panden worden vervolgens verhuurd.”

Jeroen David, projectleider Stadsontwikkelingsbedrijf Kortrijk (SOK)

Investeringsmanager Vastgoed bij de Vlaamse investeringsmaatschappij PMV. Met het pandenfonds – een vennootschap met PMV en het Stadsontwikkelingsbedrijf Kortrijk (SOK) als aandeelhouders – wil de stad eigenaars motiveren om hun verwaarloosde panden te verkopen om het aanbod aan betaalbare huurwoningen te vergroten en het centrum op te waarderen. Naast Kortrijk zijn er zeker ook andere (centrum)steden die kampen met dezelfde problematiek. Ook voor hen kan de constructie zinvol zijn.

Duurzame renovatie

De vennootschap, die aanvankelijk werd opgezet om een grootschalig winkelpand te realiseren, werd omgevormd tot een vehikel om residentiële problemen aan te pakken. Projectleider Jeroen David: “Leegstaande woningen in slechte staat worden door het pandenfonds aangekocht (vaak is er bij andere kopers weinig interesse om verkrotte panden te verwerven), waarna een kwalitatieve renovatie volgt mét aandacht voor energie-aspecten. De panden worden vervolgens verhuurd via de koepel Kortrijk Huurt met daaronder het Marktverhuurkantoor Kortrijk (vzw).”

Betere doorstroming

De stad wil zo een betere doorstroming realiseren tussen de sociale huur en de reguliere huurmarkt, door te verhuren aan mensen die op de private huurmarkt geen kwalitatieve woning vinden. Het pandenfonds is in december 2017 van start gegaan. Eén huis is ondertussen aangekocht en wordt voor verhuring voorbereid. Met vier andere dossiers is het pandenfonds bezig: een nieuwbouw (na afbraak), een verbouwing en het onderzoek van twee sites voor tientallen woonunits. “We hopen tegen 2020 een 20-tal huizen of appartementen aangekocht te hebben”, aldus Jeroen David.

Woonbeleid op maat

De pandenfonds-structuur mét medefinanciering door PMV maakt het voor Kortrijk mogelijk om genoeg middelen te verzamelen om een woonbeleid vorm te geven dat focust op de specifieke uitdagingen van de stad: de kloof verkleinen tussen de sociale en de private huurmarkt. De constructie vergt niet alleen voldoende fondsen, maar ook de juiste kennis én een engagement om de woondoelstellingen van de stad te realiseren. Net daarom deed de stad een beroep op PMV. “Anders dan private spelers is PMV niet gedreven door rendement alleen. PMV zorgde niet alleen voor een financiële inbreng om de noodzakelijke schaalgrootte te bereiken, maar leverde ook juridisch advies – alle contracten werden door PMV voorbereid. Verder hebben wij veel ervaring met complexe vastgoedprojecten: ook die kennis is nuttig. De dossiers zelf worden door het Stadsontwikkelingsbedrijf opgevolgd: zij prospecteren, calculeren en doen de volledige coördinatie (aanbesteding, ontwerpers, vergunningsproces, uitvoering...)”, aldus Bertrand Van Regemortel.

Gezonde mix

“Zonder de bijdrage van PMV had de formule een veel grotere hap genomen uit de werkingsmiddelen van de stad. Dat is nu niet het geval. Bovendien is ook de knowhow van PMV een toegevoegde waarde”, aldus Jeroen David. Dé uitdaging is nu om het pandenfonds rendabel te maken door voldoende schaalgrootte te bereiken. En hoewel de pandenfonds-formule in Kortrijk wordt gebruikt om betaalbare woningen te creëren, kan ze ook worden gebruikt voor andere uitdagingen: de aanpak van winkelleegstand, de omvorming van fabriekssites...

Veel mogelijkheden

“Leegstaande winkelpanden in het centrum van de stad zouden we kunnen kopen. De panden zouden we vervolgens kunnen verhuren aan wie nu een winkel heeft buiten het commerciële centrum. Die winkels zouden dan weer kunnen worden omgevormd tot kwalitatieve woningen. Een pandenfonds-constructie kan de lokale overheid dus helpen om haar beleid vorm te geven. Ik zie héél veel mogelijkheden”, besluit Jeroen David. ■

Hulp nodig bij vastgoedprojecten?

Neem contact op met Bertrand Van Regemortel, investeringsmanager Vastgoed bij PMV, bertrand.vanregemortel@pmv.eu

Mijn ziel amoureuus

Sinds Napoleon zijn de meeste klokkentorens eigendom van de stad en behoren de meeste beiaardiers tot het stads- personeel. Toch is hun statuut niet gewaarborgd. Daarin komt verandering door samenwerking tussen de VVSG en de stads- beiaardiers. Want de klank van de stad maakt mijn ziel amoureuus.

Koen Van Assche:
'Een beiaardier is zes uur bezig voor een bespeling van een uur, want je moet ook je speltechniek onderhouden, nieuwe muziek bewerken en instuderen.'

DANIEL GEERLETS

Telkens als ik in de straten van een stad de beiaard hoor, moet ik de neiging onderdrukken om een kinderlijk sprongetje van geluk te maken. Toch is volgens beiaardier Koen Van Assche de muziek die over de stad waaiert, voor de meeste mensen maar vaag achtergrondgeluid. 'De beiaard is in Vlaanderen bekend maar tegelijk ook niet. Sinds Napoleon zijn bijna alle klokkentorens stedelijk bezit, want hij wilde dat de klokken op welbepaalde momenten zouden luiden. Hierdoor hebben 73 steden en gemeenten een beiaard in eigendom, daarnaast zijn er nog een aantal kerken of andere instellingen, zoals de Leuvense universiteit, eigenaar van een beiaard. De meeste beiaardiers zijn in dienst van de stad, maar de meeste stadsbesturen weten niet dat zo'n beiaardier zes uur bezig is voor een bespeling van een uur, want je moet ook je speltechniek onderhouden, nieuwe muziek bewerken en instuderen,' zegt Koen Van Assche, de voorzitter van de Vlaamse Beiaard Vereniging en de World Carillon Federation. Ik volg Koen Van Assche naar boven langs de kronkelende trap met 515 treden van de Onze-Lieve-Vrouwetoren in Antwerpen. In Antwerpen is het oudste archiefstuk over de betaling van een beiaardier bewaard gebleven, het dateert van 1481, en volgens andere documenten werd in Oudenaarde met zekerheid in 1510 de beiaard bespeeld met een beiaardklavier. 'Het instrument komt echt van de Lage Landen,' zegt Koen Van Assche, al zijn er nu beiaarden op bijna alle continenten. De meeste beiaarden vind je in België en Nederland, maar ook in vele andere Europese landen zoals Spanje, Frankrijk, Duitsland, de Scandinavische landen en Portugal. De Vlaamse beiaard

kun je ook beluisteren in de Verenigde Staten, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland, zelfs in Rusland, Oekraïne en Japan.

Aantrekkingskracht

Als kind kwam Koen Van Assche met zijn ouders naar het centrum van Antwerpen, hij zong in de opera en hoorde dikwijls die klokken. 'Ik speelde dwarsfluit, maar door die klokken te horen wilde ik ook beiaard leren.' Toch moest hij van zijn ouders eerst een 'echt' beroep leren, dat werd informatica aan de KDG-Hogeschool aan de Groenplaats. 'Elk klaslokaal keek uit op de toren. Het leek wel alsof ze het ervoor deden, om mij te treiteren. De muziekstudie liep echter door en uiteindelijk is mijn wens uitgekomen en werd ik fulltime beiaardier en docent beiaard.'

Toen ik eind jaren tachtig in hartje Antwerpen woonde, zoemde elke zomerse maandagavond het geluid van de massa boven het beiaardconcert uit. In die periode was het beiaardconcert een ontmoetingsmoment voor de jeugd, maar op een gegeven moment liep het uit de hand. Koen Van Assche speelde in die tijd af en toe als gastbeiaardier. 'Door de overlast van amokmakers zijn de concerten een uur vervroegd, hierdoor kwamen er maar honderden mensen meer in plaats van duizenden. We hebben ook wel eens luisterruimte gemaakt in de tuin van de kathedraal of op het Schoon Verdiep, en dat had zonder meer veel succes.'

Eigentijds

Voor Koen Van Assche moet de beiaard de klank van de stad blijven, en een sociaal gegeven. 'Door verschil-

lende muzikale genres te brengen hopen we dat de beiaard van iedereen is, van de Bachliefhebber maar evengoed van wie houdt van een Walt Disney-film, pop of jazz. Af en toe hebben we thematische concertjes. Maar als je uit elke niche een stuk professioneel kunt brengen, ben je volgens mij goed promotie aan het voeren.' En dat doet de hedendaagse beiaardier. Toen David Bowie stierf, gaf Koen Van Assche hem een hulde op de beiaard. Zijn collega Liesbeth Janssens bracht met de nieuwe lichte van K3 een concert. De Grote Markt stond bomvol om op een scherm te zien hoe de dames van K3 zongen vanuit de speelkamer van de beiaard. 'Eigenlijk kun je in elke mogelijke richting gaan, zowel met klassieke instrumenten, als met bijvoorbeeld een jazztrio uit Maastricht dat we enkele jaren geleden te gast hadden. Voor mij is het dan altijd zalig om van boven de reacties beneden te zien. Iedereen staat stil en kijkt naar boven met een blik van "wat gebeurt er nu"?' Daar gaat het voor Koen Van Assche om: hoe krijg je mensen zover dat ze tien seconden stilstaan, als ze de klokken horen? Dan horen ze duidelijk het verschil tussen het automatisch speelwerk en de echte beiaard, die manueel bespeeld wordt. 'Een automaat speelt altijd even hard. Manueel op je klavier spelen geeft een andere dynamiek, ook omdat je de beiaard heel subtiel kunt bespelen. Wat je om het kwartier hoort, is niet de musicus die live speelt maar een automatisch speelwerk dat gekoppeld is aan het torenuurwerk.' Op onze weg naar boven stoppen we even bij het trommelspelwerk dat van de achttiende eeuw dateert. Echte industriële archeologie dus, in andere torens werkt het muziekje meestal op

Visietekst

Beiaardiers, VVSG-medewerkers en de cultuurbeleidscoördinatoren van enkele steden werkten de voorbije jaren aan een visietekst over de beiaard. Het eerste deel behandelt het ontstaan van de beiaard in de lokale cultuur. Het tweede deel schetst de problemen en de mogelijke oplossingen, want een succesformule bestaat er niet. Het derde deel gaat over de beiaardier zelf, zijn functies en welke vergoeding hier tegenover kan staan. Koen Van Assche: 'We hebben dat zo objectief mogelijk becijferd en in tabellen gezet, want een stad van meer dan 80.000 inwoners met een uitgebreid cultureel leven en een lange concertserie in de zomer, vergt op jaarbasis meer uren dan een kleinere stad met een wat beperkter cultureel aanbod.'

www.vvsg.be of www.beiaard.org

de computer. 'Veel mensen hebben dat niet door, zij denken dat de beiaardier de hele dag in zijn toren zit om af en toe even te spelen.' Toch beklimt Koen Van Assche of zijn collega Liesbeth Janssens drie keer per week de Onze-Lieve-Vrouwetoren, ze spelen op maandag, woensdag en vrijdag van twaalf tot een 's middags. Maar in de zomer is hun programma veel drukker, met extra concerten.

Hoog in de toren

Wanneer we enkele etages hoger in de echte speelkamer aankomen, trekt Van Assche eerst zijn schoenen uit. 'Hier voel ik me thuis, om muziek te maken moet je ontspannen zijn.' Op het bankje aan het klavier zit een gelukkig mens: 'Rondom ons hangen de klokken. Als beiaardier zit je in je instrument. Dat is het zalige van dit werk. De oudste beiaardklok is Gabriël, de voormalige bankklok uit 1459, een niet-kerkelijke klok die geluid werd om allerlei openbare aangelegenheden aan te kondigen.' Meestal begint hij met barokmuziek, vandaag is dat Händel. 'En met het verglijden van de tijd passeert de hele muziekgeschiedenis. Ik vind het prettig als ik de

mensen kan triggeren met een onverwacht stukje muziek, al kan dat evengoed van Wannes Van de Velde zijn of de Lichtjes van de Schelde, je kunt over de stad niet de hele tijd Klara opzetten,

**Koen Van Assche:
'Door verschillende muzikale genres te brengen hopen we dat de beiaard van iedereen is, van de Bachliefhebber maar evengoed van wie houdt van een Walt Disneyfilm, pop of jazz.'**

noch Radio 2. En Nothing Else Matters van Metallica kan ik niet elke keer spelen. Maar toen ik in Lier het deuntje van *Game of Thrones* speelde, stuurden mijn leerlingen me meteen sms'jes.' Zulke nieuwe bewerkingen wisselen beiaardiers uit op een onlineplatform, per bespeling betalen ze Sabam.

Na Händel volgt vandaag een streepje Mozart (symfonie in G), daarna een Spaans walsje, gevolgd door het ingetogen Nimrod uit de Enigma-varianties van de Engelse laatromantische componist Edward Elgar. Zo laat de beiaardier horen hoe dynamisch het instrument is. Tussen de muziekstukken door zegt Koen Van Assche dat je als beiaardier moet inbeelden hoe het beneden klinkt: 'Hierboven moet je overdrijven in muzikale expressie, zodat het beneden optimaal overkomt.' Hij houdt van minder 'normale' combinaties zoals zijn projecten met andere instrumenten. Zelf bezit hij ook een mobiele beiaard (www.bronzenpiano.com). 'Met die samenspelprojecten hoop ik de drempel te verlagen. Het is ook heel plezierig met bekende klassieke muzikanten te spelen. Dikwijls blijkt dat mensen niet wisten dat de beiaard ook een muziekinstrument is.' Twee jaar geleden werd voor Koen een droom werkelijkheid, toen hij met een orkest in de Sagrada Familia in Barcelona mocht spelen. Bij het ter perse gaan van dit artikel zijn de werkzaamheden gestart om stellingen te plaatsen rond de Onze-Lieve-Vrouwentoren. Vanaf april zal de toren ingepakt worden en wordt een beperkte restauratie uitgevoerd. Geen lange restauratie zoals in de jaren zestig en zeventig, maar zelfs de beiaard wordt voor minstens een jaar ingepakt en er zal die tijd geen beiaardmuziek over de stad klinken. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Sinds vorig jaar heeft wie een stuk tuin afsplitst met de bedoeling de grond te verkopen als bouwgrond geen vergunning voor het verkavelen van een stuk grond nodig. Is dit een administratieve vereenvoudiging of biedt het toch vooral meer rechtsonzekerheid? Dit vraagt de Vlaamse overheid zich dit af. Wat is jouw mening?

Voor het verdelen van een stuk grond in verschillende bouwpercelen is een omgevingsvergunning voor het verkavelen van grond nodig. Sinds vorig jaar is dit echter bij éénlotsverkavelingen niet meer nodig en zelfs niet meer mogelijk. Bij éénlotsverkavelingen gaat het om verdelingen van een bebouwd stuk grond, waarbij een deel van het terrein wordt verkocht om op dat afgesplitste deel een nieuw gebouw te realiseren. Nu *verdichting* hoog op de agenda staat, zien gemeenten de interesse om tuinen op zo'n manier te verkleinen, stijgen. Meestal gaat het dan om (grote) tuinen, die een stuk kleiner worden. Een enkele keer gaat dat zelfs zover dat er nog maar een kleine binnenplaats overblijft. De meningen over het schrappen van de verkavelingsvergunningsplicht zijn verdeeld: sommigen vinden dit inderdaad een administratieve vereenvoudiging, wat ook de aanleiding was om de vergunningsplicht voor éénlotsverkavelingen te schrappen. Voor de omgevingsambtenaar van Maasmechelen Johan van den Berg brengt deze maatregel vooral voordelen op: 'Wij willen

ons concentreren op grote, beeldbepalende ingrepen in de gemeente. Door ons niet meer te moeten bezighouden met microverkavelingen hebben we daar meer tijd voor.' Hij gelooft niet dat de verkavelingsvoorschriften in zo'n geval altijd een betere ruimtelijke kwaliteit opleveren: 'Bij dergelijke percelen kijken architecten naar de omgeving om een ruimtelijk verantwoord ontwerp te maken. Als dat niet zo is, kan de gemeente nog altijd weigeren. We moeten geloven in de kracht van de architect en de voorschriften niet laten bepalen door de toevallige landmeter.'

Daar is niet iedereen het mee eens. Zo ziet Peggy De Wit, omgevingsambtenaar van Oud-Turnhout, geen tijds-winst. 'Potentiële kopers van zo'n lot vragen nu in plaats van die verkavelingsvergunning vaak stedenbouwkundige attesten aan. We doorlopen dan eigenlijk de volledige procedure, met uitzondering van het openbaar onderzoek. We zijn ook daar lang zoet mee, dus ik zie de tijds-winst niet.' Bovendien vindt zij dat de rechtszeker-

heid voor de kopers in de praktijk erop achteruit gaat: 'Een eventuele koper tast in het duister over de exacte ontwikkelingsmogelijkheden van het lot. De overheid mist ook de kans randvoorwaarden aan de verkoper op te leggen om zo een betere ruimtelijke kwaliteit te garanderen. Soms heeft een koper gewoon niet de tijd om zich via een stedenbouwkundig attest in te lichten over de mogelijkheden van zo'n afgesplitst perceel. Dan hoort hij pas over de beperkingen wanneer hij het perceel al gekocht heeft.'

Maar Johan van den Berg gelooft niet in de exclusieve tool van verkavelingsvoorschriften om randvoorwaarden aan de verkoper op te leggen om zo een betere ruimtelijke kwaliteit te garanderen. Vaak zijn dit percelen waar architecten kijken naar de omgeving en een ruimtelijk verantwoord voorstel doen.

Bij een splitsing krijgt het college toch nog de kans om opmerkingen te formuleren en te laten opnemen in de akte? (zie Art 5.2.2. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) 'Dat klopt,' zegt Peggy De Wit. 'Maar wie trekt zich bij het ondertekenen van de akte nog terug, als het college bepaalde beperkingen meegeeft?' Bovendien heeft de gemeente maar twintig dagen de tijd om die opmerkingen te formuleren, waardoor dat soms niet lukt. Die werkwijze is dus niet sluitend.

Ook in de commissie ruimtelijke ordening van het Vlaamse Parlement ontstond zich een discussie over éénlotsverkavelingen. Toenmalig minister voor Omgeving Joke Schauvliege vertelde dat zij 'gemengde signalen van gemeentelijke ambtenaren' ontving. Daarom wilde ze de lokale besturen naar hun ervaringen en suggesties vragen, want hoe behoud je de administratieve vereenvoudiging en bied je meer rechtszekerheid? Bij deze dus: geef suggesties door aan de Vlaamse overheid of aan xavier.buijs@vvsug.be. ■

XAVIER BUIJS IS VVSG-STAFMEDEWERKER
RUIMTELIJKE ORDENING

www.vlaamsparlement.be, zoek op de vraag om uitleg 253 (2018-2019)

De socialehuisvestingsmaatschappij als **motor van sociale projectontwikkeling**

Betaalbaar wonen was een belangrijk thema in de campagnes voor de gemeenteraadsverkiezingen. Nu de nieuwe bestuursploegen begonnen zijn, reikt de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen hun de hand. Nog los van haar kerntaak kan de socialehuisvestingsmaatschappij op veel vlakken een belangrijke rol spelen in het lokale woonbeleid. Zo kan de socialehuisvestingsmaatschappij de motor van sociale projectontwikkeling zijn, en dat is dikwijls nog onbekend. En dus onbemind...

Met 125.000 gezinnen op de wachtlijst en veel huizen die aan renovatie toe zijn, zit geen enkele socialehuisvestingsmaatschappij op werk te wachten. De investeringsbudgetten worden dan ook ieder jaar benut. Op tien jaar tijd zijn ze verdrievoudigd, en de inspanningen van de socialehuisvestingsmaatschappijen ook. In deze periode zijn er ongeveer 20.000 sociale woningen bijgekomen en nog eens ongeveer even veel grondig gerenoveerd. Het aantal kleinere renovaties is nog vele malen groter. En er ligt nog veel werk te wachten. Dat wil niet zeggen dat naast de inves-

teringen met gesubsidieerde leningen – de ‘klassieke sociale huisvesting’ – er geen andere, aanvullende projecten op poten gezet kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan doorgedreven investeringen in duurzaamheid. Gesubsidieerde leningen moeten zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Met het beschikbare investeringsvolume zouden zoveel mogelijk sociale woningen op een degelijk niveau gebracht moeten worden. Uiteraard heeft het geen zin een beperkt aantal woningen energie-neutraal te renoveren, als daardoor vele andere woningen het zonder dubbel glas of dakisolatie moeten stel-

len. Vandaar dat de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen gewonnen is voor aanvullende, niet-gesubsidieerde investeringen in verregaande duurzame renovatie. Het split-incentivemodel dat vorig jaar in het Vlaamse Parlement werd goedgekeurd, maakt dit mogelijk. Dit model vult de bestaande renovaties aan en tilt ze op een hoger niveau, zonder gesubsidieerde leningen. Concreet: de renovatie wordt gefinancierd met de aantoonbare besparing op de energiefactuur van de huurder. De socialehuisvestingsmaatschappijen hanteren nu dit principe bij de instal-

Motor van sociale projectontwikkeling

De Prijs Inspirerend Sociaal Wonen van VVH werd in 2016 uitgereikt aan 'kernversterkende inbreidingsgerichte projecten met een externe actor'. Dat thema geeft heel mooi aan hoe de sociale huisvestingsmaatschappij kan optreden als motor van sociale projectontwikkeling. De vier genomineerde projecten – en er zijn nog veel meer voorbeelden te vinden in de sector – resulteerden stuk voor stuk in slimme verdichting van een stads- of dorpskern, met respect voor de omgeving. De projecten realiseerden onder meer sociale woningen in combinatie met een school, met een kinderopvang rond een gemeenschappelijke tuin, met een welzijnsinstelling met doorgroei naar beschut wonen en met een café, verenigingslokalen en kantoren van diverse diensten. De genomineerde projecten in detail bekijken kan op de VVH-website in Fundamenten 2016-1.

<https://www.vvh.be/nl/fundamenten/archief/detail/fundamenten-2016-1>

Uiteraard heeft het geen zin een beperkt aantal woningen energieneutraal te renoveren, als daardoor vele andere woningen het zonder dubbel glas of dakisolatie moeten stellen.

latie van zonnepanelen. De Europese Commissie heeft hier via de Europese Investeringsbank middelen voor vrijgemaakt binnen het ELENA-programma. De Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen krijgt de volgende drie jaar financiële ondersteuning om investeringen in zonnepanelen mogelijk te maken. In dit project zal ook onderzocht worden welke andere aanvullende investeringen mogelijk zijn. In duurzaamheid (zoals warmtepompen, warmtekrachtkoppelingen of windturbines), maar ook op het vlak van bescheiden woningen. En het programma is niet enkel beperkt

tot het sociaal patrimonium, want het kan aanvullend gebruikt worden voor niet-gesubsidieerde investeringen in duurzame renovatie of bescheiden woningen.

Bescheiden woningen als doorstroomwoningen

Het instrument van de bescheiden woningen bestaat al langer binnen het Vlaamse sociale woonbeleid, maar het kende weinig succes omdat het nogal onduidelijk was. Dit lijkt opgelost sinds de wijziging van het besluit in 2018. Bescheiden woningen zijn geen alternatief voor gesubsidieerde sociale huurwoningen. Het is niet de bedoe-

ling voor dezelfde woonbehoeftige doelgroep een aanbod te creëren met een hogere huurprijs, wat uiteraard de consequentie is van marktconforme financiering. Wel zien we hier een aanvullende mogelijkheid tot niet-gesubsidieerde investeringen. De wijziging aan het besluit uit 2018 maakt heel duidelijk die keuze. De bescheiden woningen zijn bedoeld als doorstroomwoningen, dus voor huurders met een tijdelijke woonbehoefte. We denken dan aan starters, pas gepensioneerden, huurders die net een echtscheiding achter de rug hebben of die hun werk kwijtgespeeld zijn. Door de tijdelijke woonbehoefte op te lossen hebben huurders de nodige ruimte om hun leven weer op de rails te krijgen. Door het schaalvoordeel van de sociale huisvestingsmaatschappij, het verlaagde btw-tarief, de haast onbestaande winstnastreving en infrastructuursubsidie bij gemengde projecten kunnen deze woningen voor een scherpe prijs worden aangeboden. De verhouding prijs/kwaliteit zal hierdoor veel beter zijn dan op de private huurmarkt. Daarnaast zijn er voorwaarden aan het bescheiden woonaanbod gekoppeld die garanderen dat de echte doelgroep be-

reikt wordt. Ook is er een transparant toewijzingsstelsel dat gelijke toegang garandeert. Dat laatste is niet altijd even vanzelfsprekend op de private huurmarkt. Lokale besturen kunnen een eigen toewijzingsreglement uitwerken voor deze bescheiden woningen.

Talrijke andere sociale woonmodellen

De sociale huisvestingsmaatschappij heeft binnen het sociale woonmodel nog andere opties. Sociale koopwoningen blijven een belangrijk speerpunt van het Vlaamse beleid. De sociale lening die hieraan gekoppeld wordt, houdt dit systeem haalbaar, ook en vooral voor wie niet kan kopen op de private markt. Ook weer door de schaalgrootte en de lagere btw kennen de sociale koopwoningen een zeer interessante prijs/kwaliteitsverhouding. In gemengde projecten blijft subsidie voor de infrastructuur mogelijk. Daarnaast kunnen sociale huisvestingsmaatschappijen sociale assistentiewoningen ontwikkelen. Deze zijn te vergelijken met de assistentiewoningen van de private markt, maar met de garantie van een sociale huurprijs en gelijke toegang. Daarnaast ontwikkelen ze samen met welzijnspartners, afhankelijk van de lokale behoeften en mogelijkheden, nog allerlei andere projecten. Ook bieden sociale huisvestingsmaatschappijen sociale woningen aan via Community Land Trust, in samenhuizen-formules en in erfpacht. En als kers op de taart ontwikkelen ze projec-

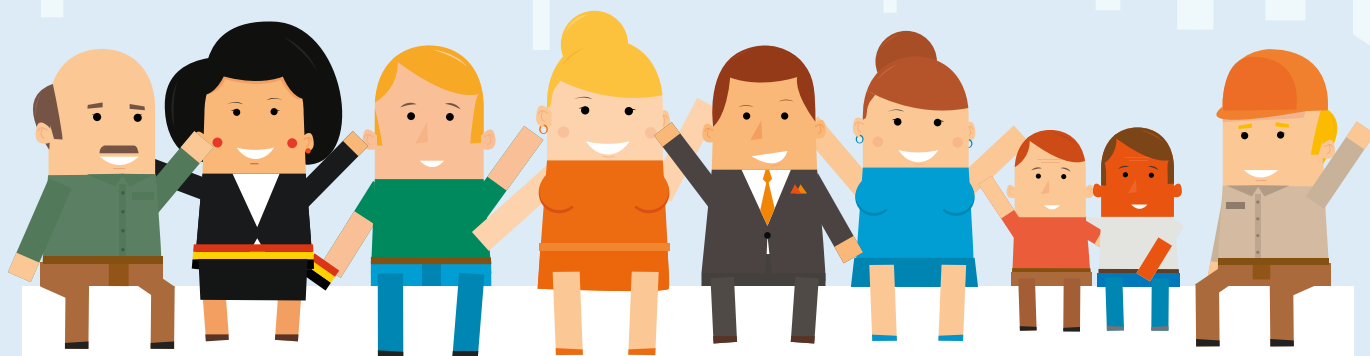
Sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen hun expertise aanwenden in gemengde projecten voor méér dan louter sociaal wonen. Denk maar aan de herontwikkeling van een school, een oude fabriek, een jeugdlokaal of een rusthuis.

ten die het louter sociaal wonen overstijgen, in samenwerking met andere publieke en private organisaties.

Sociale huisvestingsmaatschappijen hebben binnen hun instrumentarium veel mogelijkheden. Lokale besturen die hiervan op de hoogte zijn, betrekken ze bij de diverse initiatieven waar betaalbaar wonen wordt overwogen. In veel gevallen zal de sociale huisvestingsmaatschappij een aanvullende rol kunnen spelen in de voorstellen die in de nieuwe bestuursakkoorden zijn opgenomen. Het is de kerntaak van sociale huisvestingsmaatschappijen bouwprojecten te ontwikkelen en vastgoed te beheren. Zij kunnen die expertise ook aan-

wenden in gemengde projecten voor méér dan louter sociaal wonen. Denk maar aan de herontwikkeling van een school, een oude fabriek, een jeugdlokaal of een rusthuis. In combinatie met sociale woningen zijn dit interessante sporen waarin sociale huisvestingsmaatschappijen een belangrijke rol kunnen spelen. Lokale besturen zijn de voornaamste aandeelhouder van de sociale huisvestingsmaatschappijen en het is dus ook logisch dat ze eerst aan de lokale sociale projectontwikkelaar – denken, wanneer ze ontwikkelingen plannen. ■

BJÖRN MALLANTS IS DIRECTEUR VAN DE VERENIGING VAN VLAAMSE HUISVESTINGSMACHTSCHAPPIJEN

MATEXI AWARD

VOOR HET MEEST VERBINDENDE BUURTINITIATIEF

Doe mee met de Matexi Award en schrijf jouw initiatief in vóór 24 april!

Maak jij deel uit van een project dat burens dichterbij elkaar brengt of ken je zo'n project? Of organiseert jouw gemeente of stad een buurtverbindend project? Doe dan zeker mee en schrijf het project in vóór 24 april.

Buurtontwikkelaar Matexi organiseert dit jaar al voor de 4e keer de Matexi Award. Daarmee bekroont Matexi de vele Belgen die zich met hart en ziel inzetten voor hun buurt. Een prijzenpot van 7.000 euro ondersteunt de winnende initiatieven.

Surf naar www.matexi-award.be en neem deel! Ontdek er ook de winnaars van vorig jaar.

Welkom
in de
buurt.

A man with glasses and a plaid shirt is in the foreground, looking slightly to the side. In the background, a woman in a purple patterned shirt is walking and holding a tray of coffee cups while looking at her phone. The setting appears to be a modern office or public space.

Iedereen vraagt
meer data, maar ik
moet ergens grenzen
stellen, toch?

Transparant datagebruik

Voldoende data om mobiel te surfen geeft uw werknemers de kans om hun werk en privé optimaal te combineren. En dankzij de juiste tools, behoudt u de volledige controle over de kosten.

Met onze mobile data-oplossingen bent u ook morgen mee.

Ondernemen in de digitale wereld start op

proximus.be/ookmorgenmee

Anders is ook welkom

Een menswaardig inkomen is een voorwaarde om uit armoede te geraken.

Goede kinderopvang aanbieden op momenten dat ouders werken, een opleiding of een inburgeringscursus volgen, kan het verschil maken. Maar daarnaast zet kinderopvang ook in op prettige vrije tijd voor kinderen. Kinderopvang van goede kwaliteit bevordert gelijke kansen en kan de kloof tussen kansarme en kansrijke gezinnen verkleinen.

Jammer genoeg is de toegang tot goede kinderopvang niet gelijk. Nog altijd doet niet iedereen een beroep op de kinderopvang. De Vlaamse Regering investeerde de voorbije jaren enorm in de uitbreiding van het aanbod betaalbare kinderopvang van baby's en peuters. En toch vindt niet elk gezin dat opvang zoekt, tijdig een betaalbare opvangplaats. Vooral kwetsbare gezinnen vinden de weg naar de kinderopvang moeilijker. De kinderopvangvoorzieningen van lokale besturen blijven niet bij de pakken zitten.

Gezinsopvang in Beersel

Een eerste stap in het realiseren van toegankelijke kinderopvang is de kinderopvang aanbrenge(n) bij (kwetsbare) gezinnen. Voor sommige ouders is de drempel naar 'gewone' kinderopvang te hoog. Dat merkt ook Petra Milleville, dienstverantwoordelijke van de dienst voor onthaalouders van OCMW Beersel: 'Onze onthaalouders staan echt wel open voor alle ouders, blank of bruin, rijk of arm. En toch bereiken wij in de gezinsopvang weinig ouders uit kwetsbare gezinnen. Daarom hebben we besloten werk te maken van onze toegankelijkheid vóór de deur, samen met de integratiecoach van de ge-

meente Beersel.' Als het even kan, is de integratiecoach van de gemeente Beersel aanwezig bij een eerste kennismakingsgesprek tussen de ouders en de onthaalouder. Dat werkt echt ondersteunend, voor de onthaalouders en voor de ouders.

Volgens opvangbegeleider Linds De Maere van het Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang kan de integratiecoach een belangrijke schakel vormen tussen de kinderopvang en de ouders, maar ook een verbindende factor tussen het sociaal huis, de dienst voor onthaalouders, de onthaalouders zelf en de ouders in kwestie. 'Waar ouders vroeger kinderopvang soms zagen als een "moeten", worden ze nu meegenomen in het verhaal, waardoor ze kinderopvang meer kunnen waarderen en begrijpen.' De taal blijft nog een groot struikelblok. Een gemeenschappelijke taal ontwikkelen vraagt tijd. De onthaalouders hebben leren werken met pictogrammen die de uitwisseling bevorderen.

Kinderdagverblijf Hopsa, Maaseik

Met veertien procent kinderarmoede doet Maaseik het niet slechter of beter dan de rest van Vlaanderen. Maar net als in de rest van Vlaanderen zie je in de kinderopvang weinig kinde-

Een tweede, vaak complexere stap in het realiseren van toegankelijke kinderopvang is het garanderen van een warme en vertrouwelijke opvang zodra gezinnen de stap naar de opvang hebben gezet, zodat ze ook blijven komen.

Leren op de werkvloer

De kinderopvang krijgt steeds meer te maken met een grotere diversiteit in de samenleving. Kinderopvang toegankelijk maken voor alle kinderen en hun ouders, ook voor de meest kwetsbaren in de samenleving, is een belangrijke uitdaging. Om lokale besturen daarbij te begeleiden liep het traject 'Leren op de werkvloer – toegankelijke kinderopvang'. Hierin werden kinderopvangteams ondersteund door een medewerker van het Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang. Het traject combineerde een lerend netwerk voor verantwoordelijken enerzijds en ondersteuning op de werkvloer voor het hele team anderzijds. Deze trajecten werden gefinancierd met VIA4-middelen voor Vorming, Training en Opleiding. Alle hier besproken initiatieven namen deel aan dit project.

Sabine Heirbrant:
 'We zijn ons niet
 altijd bewust van de
 eigen achtergrond.
 Vragen van ouders
 die afwijken van
 het normale, kregen
 vroeger veel te snel
 een neen.'

ren die opgroeien in armoede. Tijd om daar iets aan te veranderen, vond verantwoordelijke Wendy Vervaeren van kinderdagverblijf Hopsa, georganiseerd door de stad Maaseik. Ook ervaringsdeskundige Odette kon de kinderbegeleiders overtuigen om werk te maken van de drempels die ouders in armoede ervaren. 'In Hopsa zijn we veel meer gaan werken met pictogrammen en foto's. Zo hebben we van elk kind in de opvang een foto met ook een vlaggetje dat de afkomst toont. Dat werkt verbindend. Beneden in de onthaalruimte zien wij ouders veel meer gesprekken aanknopen bij de breng- en haalmomenten. We geven ook een plaats aan de thuistaal van de kinderen door een boekje met vreemde talen te gebruiken,' zegt Wendy Vervaeren.

Kinderdagverblijf Domino, Gent

Een tweede, vaak complexere stap in het realiseren van toegankelijke kinderopvang is het garanderen van een warme en vertrouwelijke opvang zodra gezinnen de stap naar de opvang hebben gezet, zodat ze ook blijven komen. Kinderdagverblijf Domino van Stad Gent ligt in het hart van de Bloemekeswijk, een van de jongste wijken van Gent met een grote diversiteit. Die zie je ook weerspiegeld bij de kinderen en ouders die gebruik maken van Domino. Een paar belangrijke principes vormen de leidraad voor de werking: elk kind en elke ouder willen ze laten voelen dat ze erbij horen, iedereen wordt gestimuleerd

om alle aspecten van zijn of haar identiteit te ontwikkelen. Ook belangrijk is dat er bewust omgegaan wordt met vooroordelen via open communicatie en leergierigheid. Mooie principes die het team van kinderdagverblijf Domino wil omzetten in de praktijk. 'We zijn ons niet altijd bewust van de eigen achtergrond. Vragen van ouders die afwijken van het normale, kregen vroeger veel te snel een neen,' zegt Sabine Heirbrant, verantwoordelijke in kinderdagverblijf Domino. 'Het voorbije jaar hebben we een paar zaken heel concreet onder handen genomen. Zo hebben we samen met de ouders een duidelijk dagboekblad gemaakt waarmee we ouders informeren over wat hun kind heeft gedaan in de opvang. De wemomenten zijn tweerichtingsverkeer geworden: niet alleen vertellen wij over de opvang, ouders tonen ook hoe zij hun kind eten geven of hoe ze het troosten. Bovendien nodigen we ook de vaders expliciet uit.' Maandelijks houdt kinderdagverblijf Domino per leefgroep een koffiestop: momenten waarop de kinderbegeleiders echt tijd maken voor een babbel met de ouders.' De kinderbegeleiders zien hoe ouders met elkaar praten. 'Vroeger stond ik niet stil bij hoe het moet zijn om als anderstalige ouder naar de opvang te komen,' zegt een kinderbegeleider. 'Nu wel. Ik ga er niet meer van uit dat een ouder alles weet of begrijpt van hoe wij de dingen hier in Domino doen. Ik probeer mij al eens in de schoenen van de ouders te verplaatsen.'

Gent 30 april 2019
Inspiratiedag Kinderopvang

Op de Inspiratiedag Kinderopvang op dinsdag 30 april in het ICC van Gent vind je pakken inspiratie voor meer toegankelijke kinderopvang, zoals in de sessie 'Kinderopvang inzetten in de strijd tegen kinderarmoede: elke gemeente KAN het' met Wim Van Lancker van de Universiteit Antwerpen of 'Ej't deure? Laagdrempelige en begrijpbare communicatie in de kinderopvang' begeleid door Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang.

www.inspiratiedagkinderopvang.be

Ook in 2019 maken ze bij Domino werk van ouderparticipatie. Zo dromen ze van een ouder-klusjesdag. En een drietal begeleiders hebben zich als vrijwilliger opgegeven om de ongezellige ingang op te fleuren.

Kinderclub De Spetter, Merksplas

In 2012 al startte Kinderclub De Spetter met een peuterspeelruimte, een gezellige ruimte waar ouders of grootouders samen met hun kleintjes tot 2,5 jaar komen spelen. Ook door de samenwerking met het lokaal opvanginitiatief, de opvangstructuur voor asielzoekers en de huiswerkbegeleiding komen er veel anderstalige ouders naar Kinderclub De Spetter. Niet altijd evident voor kinderbegeleiders.

'Het begint bij de inschrijving van een kind in de opvang,' zegt verantwoordelijke Bernice Slief. In De Spetter moet elk kind vooraf ingeschreven worden. Dat gebeurt online. Om ouders die geen computer hebben te helpen is er in de opvang een computer ter beschikking die zij kunnen gebruiken om hun inschrijving te regelen. 'Omdat we veel anderstalige ouders hebben, hebben we een welkombord in verschillende talen bij de ingang gezet,' zegt Slief. 'Daardoor zijn de kinderbegeleiders zich nog meer bewust geworden van de diversiteit van onze kinderen en het belang om ook vanuit de opvang in te zetten op taalontwikkeling. Zo installeerden we een aparte leeskamer en is er een werkgroep taalstimulatie die om de drie weken bijeenkomt om na te kijken welke extra (ondersteunende) activiteiten we kunnen organiseren. Er is bijvoorbeeld een spel gemaakt om met kleuters en lagereschoolkinderen in gesprek te gaan.'

Kinderdagverblijf 't Wisterke, Kontich

Ook in kinderopvang 't Wisterke van de gemeente Kontich stelt de diversiteit aan kinderen die worden opgevangen de

ploeg voor extra uitdagingen. 'Als leidinggevende heb ik vaak de neiging om gesprekken waar de communicatie moeilijk loopt, vanwege taal- of culturele verschillen, over te nemen van de kinderbegeleiders. Maar dat leidt er ook toe dat ouders en kinderbegeleiders elkaar eigenlijk onvoldoende kennen om vertrouwelijke informatie over hun kind te delen,' zegt verantwoordelijke Ellen Cocquyt. 'Een ervaringsdeskundige van TAO en twee OCMW-gezinsbegeleiders gaven onze kinderbegeleiders ook veel praktische tips over de samenwerking met gezinnen in armoede. Dikwijls nemen we onze eigen leefwereld als norm voor wat we doen en hoe we omgaan met anderen. Deze gesprekken hebben heel veel gewijzigd: de kinderbegeleiders zijn zich meer bewust van hun eigen referentiekader en zetten nu sneller de bril van de ouders op.'

In 't Wisterke worden kinderen volgens leeftijd ondergebracht in drie groepjes, kinderen tot ongeveer 14 maanden zitten in het groepje van de Beertjes, na 14 tot ongeveer 24 maanden komen ze terecht bij de Bengels en dan verhuizen ze nog eens naar de Boefjes. Wanneer een kind start in 't Wisterke is er een wenmoment voor ouders en kind. Maar bij de overgang naar een andere leefgroep was dat er niet en daardoor leerden ouders, kind en kinderbegeleiders elkaar eigenlijk niet kennen. In 2018 organiseerde 't Wisterke daarom voor het eerst een ouderavond per leefgroep. Meteen een succes: kinderbegeleiders leren de ouders en elkaar op een andere manier kennen en de ouders krijgen meer inzicht in de werking. Maar meer dan dat is er nu bij de overgang naar een andere leefgroep ook een gesprek met de ouders en een wenmoment voor elk kind gepland. ■

ANN LOBIJN IS VVSG-STAFMEDEWERKER KINDEROPVANG

Ja aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen

Een bestuur dat nog niet van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen heeft gehoord, leeft op een andere planeet. De twintig Vlaamse gemeenten die in 2017 in het VVSG-traject stapten, staan ondertussen te boek als internationale pioniers voor de lokale vertaalslag van Agenda 2030. Ondertussen verspreiden de doelstellingen zich verder als een lopend vuurtje door Vlaanderen.

Marina De Bie wil als Mechelse schepen het voortouw nemen in het uitstippen van een weg naar een duurzame toekomst. 'Dat kunnen we niet alleen. De duurzameontwikkelingsdoelstellingen bieden een kader waarin je lokale inspanningen kunt onderbrengen. Die globale ambitie die we op het lokale niveau moeten realiseren, zit volledig verpakt in die zeventien doelstellingen.' Ook voor de Molse mondiaal ambtenaar Lief Tips maken de doelstellingen duidelijk op welke manier je kunt werken. 'Het zijn kapstokken om aan de globale doelstellingen te werken, hiermee kun je mensen gemakkelijker aanspreken op hun eigen domein.' In Geel werd Marleen Rome als adviseur beleidsplanning en organisatieontwikkeling door haar collega mondiaal beleid attent gemaakt op de mogelijkheden van de doelstellingen: 'Ze stelde

Marina De Bie:
'De grote uitdagingen van deze tijd zijn globaal, antwoorden vind je alleen maar als je verder kijkt dan je eigen kerktoren.'

me voor ze op te nemen in het proces voor het meerjarenplan 2020-2025. Dat zijn we nu aan het bekijken, maar we willen het liefst met concretere beleidsdoelstellingen werken.'

In Mechelen wordt het beleid van de vorige periode voortgezet. De stad werkt vooral aan een andere denkstijl, een mondiaal referentiekader. 'We leven nu eenmaal in een geglobaliseerde wereld en de grote uitdagingen van deze tijd zijn dan ook bij uitstek globaal, een antwoord vind je alleen maar als je verder kijkt dan je eigen kerktoren. Samenwerking is belangrijk, niet alleen omdat de uitdagingen het lokale niveau overstijgen, maar ook omdat we zo ideeën met elkaar kunnen delen. Op deze manier kun je werken aan meer algemene modellen en oplossingen,' zegt Marina De Bie. Ook Lief Tips vindt dat een bestuur over de muren moet kijken en zich niet alleen mag concentreren op het eigen terrein. 'Door mondiaal te werken leren mensen meer van wat er in de wereld gebeurt en creëer je meer openheid voor mondiale doelstellingen.' Marleen Rome vindt vooral het dienstoverschrijdende karakter interessant: 'Vanuit verschillende diensten kun je geïntegreerd meewerken aan een doelstelling. Andersom kan ook, want bepaalde doelstellingen uit een meerjarenplan dragen bij tot de verwezenlijking van Agenda 2030.'

Doelstellingen werken

Lief Tips blijft hameren op het belang van Agenda 2030, waarvoor bij iedereen de mentaliteit moet wijzigen. 'We

Marleen Rome:
'Bepaalde doelstellingen uit het meerjarenplan dragen ook bij tot de Agenda 2030.'

willen ook meer transversaal werken. Verschillende diensten kunnen vanuit hun eigen expertise en ervaringen ondersteuning geven aan andere diensten. We merken wel dat diensten hier meer en meer oog voor hebben, dat ze er de voordelen van inzien. Mol besteedt ook extra aandacht aan de kansengroepen.' In Geel kon Marleen Rome voor cultuur en vrije tijd mooie zaken realiseren met mensen in kwetsbare omstandigheden. Marina De Bie is als schepen blij dat ze deze keer ook de bevoegdheid onderwijs heeft: 'Door kinderen en jongeren weerbaar te maken kunnen we de kwetsbare mensen in onze stad sterker maken en meer kansen geven. Als stad proberen we kansarmoede te bestrijden, daarom kreeg ons GO-project ook de prijs van het Kinderarmoedefonds.' Maar Mechelen heeft de voorbije jaren ook gewerkt aan het klimaatbeleid met de campagne *Mechelen klimaatneutraal*. 'Hieronder vallen verschillende duurzameontwikkelingsdoelstellingen, maar daarnaast zitten die ook sterk

verankerd in het Mondiaal Beleid. Voorts organiseren we elk jaar een themadag *Gelukkig 2030* over Agenda 2030. We sluiten partnerschappen met onderwijsinstellingen, horeca en bedrijven, onze Mondiale Raad is ook zeer actief. De doelstellingen staan bovendien ook in ons bestuursakkoord.'

Stadsbrede uitrol

In Mol wordt gewerkt ten behoeve van verschillende doelgroepen zoals kansengroepen, daarnaast ligt de klemtoon op dorpsontwikkeling. Los van de stedenbanden kiest Mol uitdrukkelijk voor regionale samenwerking: 'Met Balen, Dessel en Retie werken we samen aan goede gezondheid.' Toch is er nog veel werk aan de winkel op het gebied van draagvlak. 'De mensen moeten eerst de doelstellingen leren

Lief Tips:
'Diensten kunnen elkaar onderling ondersteunen vanuit eigen ervaring en expertise.'

kennen en er vertrouwd mee geraken voordat ze er het belang van inzien. Momenteel zijn vooral de diensthoofden mee in het verhaal, maar bij de medewerkers hebben we nog te weinig respons,' zegt Lief Tips. Het Geelse stadsbestuur maakte vorig jaar in april op de planningsdag met alle dienst-

hoofden en deskundigen de cirkelopening van de VVSG. Het lijkt Marleen Rome interessant dat de duurzameontwikkelingsdoelstellingenambassadeurs in de eigen organisatie ook naar de andere diensten stappen: 'Er zit zeker nog potentieel, we zoeken nog uit hoe we dat zullen doen.' Voor Lief Tips is het van belang dat je al het personeel laat kennismaken met Agenda 2030 en hen met kleine acties bewust maakt. 'Het mag vooral geen Noord-Zuid-verhaal blijven.' Daarom zegt Marina De Bie dat het vooral een aanpassing vergt van je referentiekader: 'De duurzameontwikkelingsdoelstellingen als uitgangspunt nemen helpt. Het gaat er vooral om een klik te maken die stadsbreed wordt uitgerold.' ■

JULES DE WINTER IS VVSG-STAFMEDEWERKER INTERNATIONAAL

PURO[®]

Fairtrade Coffee
saving the rainforest

PEOPLE
Elk pakje Puro koffie draagt trots het Fairtrade label en steunt zo de koffietelers in het Zuiden!

PLANET

PLEASURE

Ontdek hoe jij het verschil maakt op www.puroimpact.com - 0800 44 0 88

WORLD LAND TRUST

FAIRTRADE

De grijze druk is **niet zwart-wit**

De ontgroening, de sandwichgeneratie en babyboomers: deze termen verwijzen naar de stijgende levensverwachting en de voelbare invloed daarvan op het leven, maar ook naar de eerste generatie die langer zal werken en tegelijk de zorg voor kinderen én ouders combineert. Is die grijze druk zwart-wit? Een antwoord hierop vinden we in het concept leeftijdsvriendelijke gemeente.

Nu mensen steeds ouder worden, moet je voortdurend zoeken naar evenwicht tussen zorgafhankelijkheid en zelfbeschikingsrecht, menselijke waardigheid en cognitieve achteruitgang, tussen beroepsactief en inactief, jong en oud. De hamvraag luidt hoe we mogelijk tegengestelde belangen en wensen en het stigma dat 'oud' 'out' is kunnen doorbreken. Want hoe krijgen kwetsbare mensen een betekenisvolle plaats in de samenleving met alle kansen op actief, gezond én weerbaar oud te worden? De vergrijzing wordt alleen maar een succes als ouderen mogen blijven meedoen.

Hierop kan het concept leeftijdsvriendelijke gemeente een antwoord bieden. Dit denk- en werkkader lanceerde de Wereldgezondheidsorganisatie in 2005 om steden en gemeenten over de hele wereld te ondersteunen in hun opdracht de samenleving leeftijdsvriendelijker te maken, zodat iedereen op iedere leeftijd de kans krijgt actief deel te nemen aan en verbonden te blijven met de lokale gemeenschap. Maar hoe verloopt dit bij de Vlaamse lokale besturen?

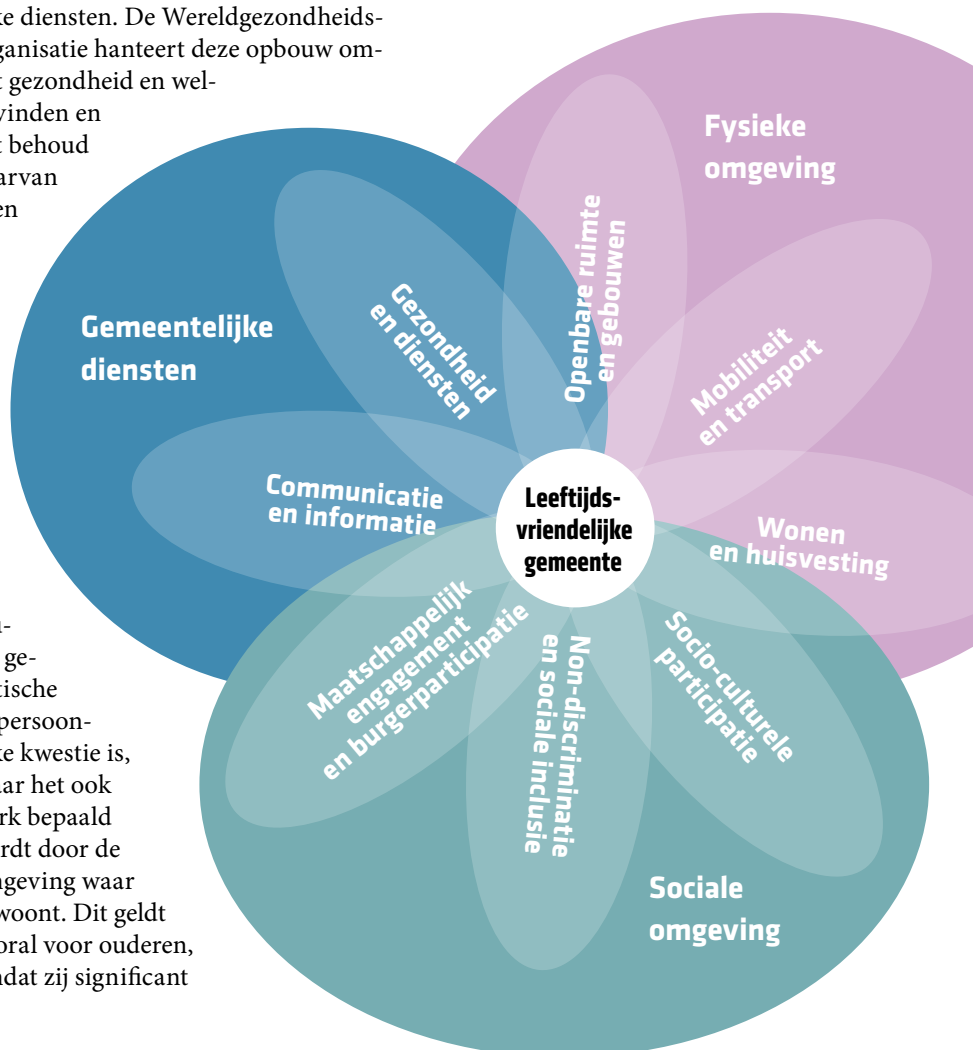
Niet alleen de ouderen

Leeftijdsvriendelijk betekent letterlijk vriendelijk voor alle leeftijden. Méér dus dan wat enkel 'goed is voor ouderen'. Het vraagt bijzondere aandacht voor ouderen, maar stapt af van ouderenbeleid als categoriaal domein

en zoekt aanknopingspunten en sleutelfiguren in andere beleidsdomeinen zoals mobiliteit en huisvesting of sociaal-culturele participatie en openbare ruimte. Elk domein valt onder een grotere noemer: de sociale omgeving, de fysieke omgeving en de gemeentelijke diensten. De Wereldgezondheidsorganisatie hanteert deze opbouw omdat gezondheid en welbevinden en het behoud daarvan geen

louter genetische of persoonlijke kwestie is, maar het ook sterk bepaald wordt door de omgeving waar je woont. Dit geldt vooral voor ouderen, omdat zij significant

meer tijd doorbrengen in hun buurt. Maar een enge klemtoon op ouderen en zorg is ontoereikend. Pas in de verwevenheid met andere beleidsdomeinen krijgt een engagement om aan leeftijdsvriendelijke

LAVLAERTS

Ouderen zelf willen er gewoon bij horen en zelf regie houden over hun leven. Voorkom daarom dat leeftijdsdiscriminatie en stereotypering het leeftijdsvriendelijke ideaal in de weg staan.

gemeenten te werken zijn beslag. Ook al vertrek je als bestuur vanuit de vaststelling dat de samenleving vergrijs, dan nog zal je leeftijdsvriendelijk beleid heel positief uitvallen voor de andere doelgroepen. Zo is een mooi aangelegd park met voldoende zitplaatsen en openbare toiletten aantrekkelijk voor ouderen, maar net zo goed voor ouders met kinderen of jongvolwassenen. Het concept leeftijdsvriendelijke gemeente trekt het debat open naar mensvriendelijke gemeenten, waar respect, empowerment en gelijkwaardigheid voorop staan; het zijn de fundamenten van een inclusieve samenleving die iedereen ten goede komt.

Wereldwijd vinden al 705 steden en gemeenten uit 39 verschillende landen het de moeite waard om actief aan de slag te gaan met het concept. Ze verenigen zich in het Global Network of Age-friendly Cities and Communities (GNAFCC), een netwerk dat goede praktijken deelt en wereldwijd het uithangbord is van krachtig leeftijdsvriendelijk beleid. Zo voegen ze de daad bij het woord om over de grenzen heen de wereldwijde demo-

grafische veranderingen het hoofd te bieden.

Demografische veranderingen

De vergrijzing zal zich de komende jaren blijven doorzetten. Onze lokale besturen namen nog maar net een frisse start, maar in de komende zes jaar zal de invloed van de vergrijzing steeds duidelijker voelbaar zijn. Als bestuursniveau dat het dichtst bij de burgers staat, heeft een lokaal bestuur een bevoorrechte positie om met leeftijdsvriendelijk beleid aan de slag te gaan. Het is een krachtige manier om actief en proactief in te spelen op de belangrijke demografische veranderingen. Een gemeente die aandacht schenkt aan personen met een migratieachtergrond, mensen met (jong)dementie en mensen in armoede zet niet alleen stappen in de richting van een krachtig ouderenbeleid, maar ook in die van een inclusieve samenleving. Toch is het leeftijdsvriendelijke gedachtegoed geen dogma en ook geen wondermiddel. Het is een toetssteen voor lokaal beleid in de breedste zin van het woord. Structureer er beleidslijnen en ambities mee en zet de wens van ouderen om mobiel, actief, gezond en verbonden te blijven om in de prak-

tijk. Vergeet niet dat het 'en, en' is: vermaatschappelijking, dementievriendelijke of gezonde gemeenten, je kunt ze aan de kapstok van leeftijdsvriendelijke gemeente hangen. Maar het blijft maatwerk, er bestaat geen vast recept, knip-en-plakwerk is niet mogelijk, het is een zoektocht naar lokale oplossingen voor lokale vragen.

De hamvraag luidt hoe we mogelijk tegengestelde belangen en wensen en het stigma dat 'oud' 'out' is kunnen doorbreken. De vergrijzing wordt alleen maar een succes als ouderen mogen blijven meedoen.

Aan de slag

Een leeftijdsvriendelijke gemeente begint met de doelgroep, praat met de ouderen, met personen met een migratieachtergrond of beperking zélf. Geef eigenaarschap en medezeggenschap in

De plaats waar je woont bepaalt de kwaliteit van je bestaan.

het beleid of de projecten en betrek de ervaringsdeskundigen erbij: zij kunnen het best uitleggen wat ze nodig hebben. Vertaal hun inzichten in een goed onderbouwde visie en ga dan pas aan de slag. Dit vraagt tijd én omdenken, maar ambities, beleid of projecten die voeling hebben met de leefwereld van mensen waarvoor ze bedoeld zijn, hebben ook wel een grotere kans op succes. Bepaal van daaruit richting en prioriteiten en ga op zoek naar gelijkgestemde partners in andere beleidsdomeinen.

Mensen aanspreken over wat ze willen, lijkt makkelijker gezegd dan gedaan. Toch kan de bestaande seniorenadviesraad niet alleen waardevolle inzichten aanreiken, maar ook een toegangspoort zijn naar andere, kwetsbare ouderen. Kijk ook naar het personeel: wie werkt er bij jullie en hoe kun je hun mening/inzichten en/of hun netwerk aanwenden om meer op maat van gebruikers te werken?

Leeftijdsdiscriminatie is een hardnekkig en sterk onderschat fenomeen. Negatieve, ongenueanceerde overtuigingen (zoals: ouderen zijn hulpeloos) bepalen de manier waarop we met ouderen omgaan. Dit perkt systematisch de kansen op 'active ageing' in. Promoot daarom een positieve, genuanceerde en meer inclusieve visie op ouder worden, want de oudere bestaat niet. Een lokaal bestuur dat het goede voorbeeld geeft, ziet zijn inspanningen

afstralen op de inwoners. Want ouderen zelf willen er gewoon bij horen en zelf regie houden over hun leven. Voorkom daarom dat leeftijdsdiscriminatie en stereotypering het leeftijds-

Het leeftijdsvriendelijke gedachtegoed is geen dogma en ook geen wondermiddel.

Het is een toetssteen voor lokaal beleid in de breedste zin van het woord.

vriendelijke ideaal in de weg staan. Gentrificatie, verstedelijking of criminaliteit zijn barrières in de woonomgeving die ook leeftijdsvriendelijk beleid in de weg staan. Je moet ze erkennen en er iets aan doen. Want de plaats waar je woont, bepaalt de kwaliteit van je bestaan.

Elke gemeente legt eigen accent

Volgens onderzoek van de VUB bestaat in Vlaanderen nog veel potentieel om het leeftijdsvriendelijke gedachtegoed te ontwikkelen. Lokale besturen zijn niet of maar weinig vertrouwd met het internationale concept en vinden het lastig het toe te passen. Toch zou het een gemiste kans zijn als ze er niet mee aan de slag gingen. Daarom startte de

VVSG na een behoefteonderzoek bij referentiepersonen dementie, ouderenbeleidsmedewerkers, seniorenconsulenten en ouderen uit de seniorenadviesraden in juni 2018 met een lerend netwerk leeftijdsvriendelijke gemeenten. Sinds de eerste sessie waar verwachtingen, wensen en dromen werden verkend, kwamen al de onderwerpen 'sociale inclusie en non-discriminatie' en 'communicatie en informatie' aan bod. Twee boeiende sessies waar we aan de hand van theoretische achtergrond, goede praktijken, reflectieoefeningen en uitwisseling uitdiepten hoe een lokaal bestuur op deze twee domeinen aan de slag kan gaan. Het lerend netwerk houdt sterk vast aan de principes van gebruikersgericht werken en cocreatie en voorkomt dat begrippen zoals 'inclusie' en 'participatie' zomaar modewoorden zijn. Deelnemers leren hoe ze gebruikers écht mee kunnen laten beslissen, hoe ze hun eigen referentiekader kunnen verlaten en door 'een ander paar ogen' naar eigen dienstverlening kunnen kijken. Het concept leeftijdsvriendelijke gemeente geeft de deelnemers een rode draad om de vele projecten in een lokaal bestuur te structureren. Een aantal besturen leggen accenten op 'dementievriendelijke gemeenten', andere spitsen zich toe op buurtgerichte zorg of combineren leeftijdsvriendelijke inzet met de titel 'kindvriendelijke stad'. Elk bestuur behoudt de vrijheid om accenten te leggen, het kader van 'leeftijdsvriendelijke gemeenten' biedt daartoe de ruimte. Deelnemers noemden dit netwerk al 'precies wat nog ontbrak'. Een plaats om vragen en bezorgdheden te delen, elkaar te leren kennen en te leren van én met elkaar. ■

IRIS DE MOL IS VVSG-STAFMEDEWERKER
LEEFTIJDVRIENDELIJKE GEMEENTEN

'T LEVEN IS HARD

WIE WINT **DE AQUAFINPRIJS?**

Ontdek of jouw gemeente bij de winnaars is

Samen met Infopunt Publieke Ruimte lanceerde Aquafin vorig jaar Operatie Perforatie: een oproep om overbodige verharde oppervlakte te vervangen door groen en ruimte voor regenwater. De beste voorstellen zal Aquafin belonen met een financieel steuntje in de rug.

Uit de meer dan 80 inzendingen selecteerde een jury meerdere winnaars, verspreid over Vlaanderen. Benieuwd of er een project uit jouw gemeente in de prijzen valt? Tijdens het **Congres Publieke Ruimte op 12 maart 2019** in ICC Gent worden de winnaars bekendgemaakt.

Bezoek zeker ook onze stand en ontvang een gratis plantje om alvast in je eigen tuin letterlijk en figuurlijk een steen te verleggen!

Dijkstraat 8 • 2630 Aartselaar • T 03 450 45 11 • info@aquafin.be • www.aquafin.be

Aquafin NV

Volg ons op

In 2015 keurden de Verenigde Naties de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling goed, die zeventien doelstellingen omvat die ook lokaal een vertaling kunnen krijgen. Omdat ontginning, productie, transport en consumptie van gebruiksgoederen, bouw materiaal en voedsel samen verantwoordelijk zijn voor zestig procent van de broeikasgassenuitstoot, is in de strijd tegen de klimaatverandering verantwoorde consumptie en productie zo mogelijk nog belangrijker dan het niet langer gebruiken van fossiele brandstoffen. Werken aan klimaatdoelstellingen en aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen gaat hand in hand. Steden en gemeenten nemen het voortouw door hun eigen consumptie zo duurzaam mogelijk te organiseren en door circulaire criteria in hun bestekken op te nemen.

JULIE POPPE IS VVSG-STAFMEDEWERKER CIRCULAIRE ECONOMIE

Circulair aankopen in de donut-economie

Tom Vergote:
'Als een auto te vervuילend of te oud is, weegt de opbrengst van een verkoop niet op tegen de maatschappelijke of milieukosten die hij in het verkeer veroorzaakt.'

Kortrijk: circulair beheer van het wagenpark

Kortrijk wil zoveel mogelijk producten en grondstoffen na gebruik door de stad een tweede leven gunnen. Volgens dit principe kiest Kortrijk Klimaatstad voor milieuvriendelijke end-of-life-oplossingen voor het wagenpark dat de stad in gebruik heeft. Uiteraard begint duurzame consumptie bij de aankoop: je moet kiezen voor de milieuvriendelijkste en langstlevende auto's. Maar wat gebeurt er wanneer je ze wegdoet? Daar zijn niet alle consumenten mee bezig, maar de Stad Kortrijk wel. Ofwel hebben de auto's nog genoeg marktwaarde en kunnen ze op de tweedehandsmarkt worden verkocht aan burgers of bedrijven, op voorwaarde dat ze voldoen aan de normen van de lage-emissiezone. 'Als een auto te vervuילend of te oud is, weegt de opbrengst van een verkoop niet op tegen de maatschappelijke of milieukosten die hij in het verkeer veroorzaakt,' zegt Tom Vergote, medewerker aankopen, logistiek en administratief beheer in Kortrijk. Op advies van Febelauto, het beheersorganisme voor afgedankte voertuigen in België, sloot Kortrijk een contract af met het erkende centrum Galloo in Menen. Volgens Febelauto scoort België goed qua hergebruik en recyclage van het wagenpark. Van de afgedankte voertuigen die worden ingezameld krijgt 97,3% een nuttige toepassing, waarvan 69,3% wordt gerecycleerd en 23,9% wordt hergebruikt als tweedehands onderdelen. Galloo zorgt voor de ontmanteling en het depollueren van vracht- en bestelwag onderdelen, zodat deze op een gezonde manier kunnen worden hergebruikt. Hierbij maken ze een wegrapport op per ontmanteld voertuig, zodat de stad kan zien hoeveel van de onderdelen ze kunnen verkopen. De verkoop van de wagen aan het erkende centrum zorgt voor een kleine opbrengst, maar minder dan op de tweedehandsmarkt. Een duurzame auto levert na afschrijven meer op, ook al kost hij meer bij aanschaf. Bij circulaire consumptie denk je na over de gehele periode dat een product zijn economische waarde behoudt.

Door circulaire criteria op te nemen in de bestekken geven lokale overheden het duurzame voorbeeld en veranderen ze gaandeweg de markt.

Mechelen: licht als dienst met criteria voor hergebruik

Om producenten van allerlei gebruiksgoederen die een stad aankoopt – auto's, printers en laptops, kantoormeubilair maar ook vloeren, licht of voeding – te stimuleren langlevende materialen aan te bieden, kan een gemeente als consument ook producten in de vorm van een dienst aankopen. Dit wil zeggen dat ze langdurige contracten aangaat, waarbij niet alleen het product geleverd wordt, maar ook het onderhoud en de reparatie inbegrepen zijn. Hierdoor zijn de producenten zelf ook meer gebaat bij het gebruik van duurzame materialen. Mechelen pioniert al langer op dit vlak. De stad kocht al licht als een dienst aan bij de renovatie van haar eigen kantoren in de Bafferstraat, maar nu gaat ze nog een stap verder en doet ze dat voor dertien gebouwen, van het conservatorium tot kinderdagverblijven en dienstencentra, waarbij heel specifieke criteria zijn opgenomen in de bestekken. 'Zo vragen we de leverancier bijvoorbeeld naar een plan voor het hergebruik van de armaturen na het contract van vijftien jaar,' zegt Mechelse schepen Marina De Bie die onder meer bevoegd is voor milieu en duurzaamheid. 'Wat gebeurt er met die materialen? Worden ze opnieuw gebruikt of worden ze gerecycleerd? Die vragen moet je stellen in een circulaire economie zodat materialen zo lang mogelijk hun waarde behouden en er dus minder ruwe grondstoffen moeten worden aangeboord.' Door circulaire criteria op te nemen in de bestekken geven lokale overheden het duurzame voorbeeld en veranderen ze gaandeweg de markt. Want waar er vraag is, komt er ook aanbod.

Marina De Bie:
'We vragen de leverancier van onze verlichting naar een plan voor het hergebruik van de armaturen na het contract van vijftien jaar.'

In Wichelen hebben ze de les van het Vlaams Instituut Gezond Leven goed begrepen: bewegen is gezond. Sinds 2017 oefenen de bewoners van het woon-zorgcentrum Molenkouter die lid zijn van netbalteam Boenk d'erop, wekelijks om hun deelname aan het Som+-netbaltornooi voor zorgbehoevende ouderen te verzilveren.

Netbalteam van woon-zorgcentrum slaat de bal niet mis

En bewegen doen ze: er wordt gebukt, gestrekt, gegooid, gevangen en gewisseld van plaats dat het een lieve lust is. Weldra spelen ze een match tegen de winnaars van het vorige toernooi. Ze willen scherp staan. Het groepsgevoel is sterk aanwezig, naast de bal gaan ook verschillende tips van speler tot speler: 'met twee handen', 'vanuit de schouder', 'opslag wil zeggen: van tussen de benen over het net', 'u niet opheffen, hè, anders is 't een punt voor d'andere', klinkt het tussen de fluitsignalen door.

De cafetaria van woon-zorgcentrum Molenkouter wordt wekelijks omgebouwd tot sportief oefenterrein. Aan weerskanten van het net staan vijf stoelen met stevige handgrepen. De leeftijd van de spelers gaat van 77 tot 88 jaar. Zowel bewoners die anders rolstoelgebonden zijn of met een looprekje lopen als personen met dementie behoren tot de actieve spelers. Naast vaste spelers is er ook een vaste puntenteller, Wilfried. Hij houdt de stand

minutieus bij. Vandaag speelt het rode team tegen het blauwe. Ondanks het 'punt voor de rode' is het blauwe team er klaar voor. 'Laat ze maar kòmmen', klinkt het vanuit het veld. Ik spreek in de pauze de coaches aan, want Boenk d'erop is ontstaan door het enthousiasme dat coach en ergotherapeute Tineke Smetryns bij haar eigen grootmoeder zag, wanneer ze in haar woon-zorgcentrum netbal speelde: 'Ze had zoveel plezier en het betekende zoveel voor haar. Ze speelde op den duur met extra zuurstof, om toch maar te kunnen deelnemen. Ik dacht: Dit moeten we met onze bewoners ook kunnen.' Smetryns' collega Liesbet Rottiers vindt dat er een groot verschil bestaat tussen netbal en de wekelijkse turn-

les: 'Netbal is voor onze bewoners veel meer dan enkel bewegen, ook de competitie is belangrijk, en plezier, dat primeert.'

Competitiespelers

Ook zien de coaches dat het spel echt leeft bij hun bewoners. 'Een vakantie-stop was niet nodig, en met het toernooi in aantocht staan de bewoners erop een extra wekelijks oefenmoment in te lassen. Familieleden krijgen het vriendelijke verzoek op een ander moment op bezoek te komen of te komen kijken. Ook een kwartier vroeger stoppen is uit den boze: netballen willen ze! Er zijn zelfs heel wat spelers die als cadeautje een oefenbal aan hun familie vragen.'

Liesbet Rottiers:

'Netbal is voor onze bewoners veel meer dan enkel bewegen, ook de competitie is belangrijk, en plezier, dat primeert.'

Aan het tornooi doen ondertussen al vijftien ploegen mee. Het is gestart in 2009 door SOM+, een samenwerkingsinitiatief tussen thuiszorgdiensten en woon-zorgcentra in de regio Waas & Dender. Inmiddels is het uitgegroeid tot een waar evenement voor de gebruikers en bewoners van de verschillende samenwerkingspartners. Het motto luidt *dat de besten mogen winnen en al de rest ook*. Iedere deelnemende ploeg gaat dan ook met een beker naar huis. In de gang van een aantal afdelingen staat ondertus-

Wat heb je nodig om een netbalteam te starten?

- Een of twee coaches
 - 10 enthousiaste spelers
 - 10 stoelen met stevige leuning (tenzij bewoners in rolstoel zitten)
 - Fluitje
 - Mousse bal
 - Net
 - Notitieboekje of blad voor de puntentelling
 - De spelregels (op te vragen bij SOM+)
- Optioneel:**
- Team-T-shirts
 - Fanclub
 - Clublied

sen een lijn getekend ter hoogte van het net, zodat de spelers ook tijdens de week hun worpen kunnen oefenen. ‘Een tijd geleden hadden we een speler uit het kortverblijf,’ vertelt Tineke Smetryns. ‘Toen hij weer naar huis ging, is hij nog enkele weken naar de training gekomen. Nu is hij opgenomen in een ander woon-zorgcentrum, maar we hebben gehoord dat hij ge-

vraagd heeft om ook daar een netbalteam op te richten.’ Naarmate het toernooi dichterbij komt, stijgen de inspanningen: er is niet alleen de extra oefensessie, ook de andere bewoners worden aangesproken om te supporteren. Zij zingen dan uit volle borst het clublied! Niet veel later slaat ook onder het personeel de netbalkoorts toe. De rollen

wisselen: personeelsleden spelen een match en de bewoners supporteren. Niet alleen is de club genomineerd als mooi voorbeeld voor Zorg in Actie, hij is op 8 februari ook sportlaureaat van de gemeente Wichelen geworden in de categorie Extra Sportief. ■

MELANIE DEMAERSCHALK IS VVSG-STAFMEDEWERKER VORMING

www.barobelbut.be

www.facebook.com/barobelbut

WIE

Paul Vanthienen

WAT

Afvalsteward voor IOK Afvalbeheer, de afval-intercommunale van de Kempense gemeenten

HOE

Waar PMD- of ander afval tijdens de ophaalrondes wordt afgekeurd, gaat Paul op huisbezoek om een woordje uitleg te geven over de sorteeregels. Zo helpt hij burgers op weg om hun huishoudelijk afval vlot en correct aan te bieden.

HOEVEEL

Paul werkt alleen voor 29 gemeenten. In elk van die gemeenten is hij even frequent aanwezig. Per maand doet hij adressen aan in ruim 20 verschillende gemeenten.

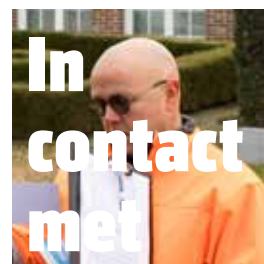
www.iok.be

Mensen die een woordje uitleg nodig hebben over afvalsorteerregels, krijgen in de Kempense gemeenten steevast bezoek van afvalsteward Paul Vanthienen. Dankzij zijn niet aflatende terreinwerk en persoonlijke werkwijze wordt het huishoudelijk afval correcter aangeboden, waardoor mensen het ook vlotter kwijtraken. Iedereen tevreden dus.

‘Ik ben inderdaad meestal onderweg en buiten aan het werk,’ zegt Paul Vanthienen. ‘Als afvalsteward voor IOK Afvalbeheer (de Kempense afvalintercommunale, red.) werk ik alleen, en dat voor 29 gemeenten. Ik weet dus altijd wat te doen. Vandaag ben ik in Herentals. Voor de hele maand februari staan er twintig gemeenten in mijn agenda. Ik hou me vooral bezig met huisbezoeken bij mensen van wie de PMD-zakken zijn afgekeurd tijdens de ophaalronde. Ik leg hun uit

waarom dat is gebeurd, en wat de sorteeregels voor PMD zijn.’ Daarvoor neemt Paul telkens de nodige tijd. ‘Vroeger deed ik mijn uitleg sneller en korter, tot ik na verloop van tijd merkte dat ik meermaals op dezelfde plekken kwam. Daarom overloop ik nu met de mensen altijd uitgebreid welke soorten afval er in de zak horen, en welke niet. Zo help ik ze hun PMD-afval vanaf de volgende keer op een correcte manier aan te bieden.’ Het werk van de afvalsteward heeft niet al-

Goed gesorteerd is half herwonnen

STEFAN DEWIKERE

leen met PMD te maken. 'Van onze ophaaldienst of van milieudiensten krijg ik dikwijls aanvragen om langs te gaan op plekken waar niet correct wordt gesorteerd, of waar het restafval de spuigaten uitloopt – waar mensen dus te veel huisvuil buitenzetten,' vertelt Paul Vanthienen. 'Dat kan gaan om nieuwkomers die de sorteerregels nog niet zo goed kennen. Of soms deporeren mensen hun grof en andersoortig huisvuil bij het restafval, omdat ze niet weten dat ze daarmee terecht kunnen in het recyclagepark, dikwijls ook gratis. Andere mensen zijn achteloos of spilzuchtig. Het gebeurt dat gezinnen in het weekend voor een hele groep familie en vrienden een feestmaal koken, waarna er heel veel etensresten in het restafval belanden. Ik probeer hun dan duidelijk te maken hoe het anders en beter kan, en ook dat het niet nodig is om voor vijftig personen te koken als er maar dertig komen (lacht). Dat zijn zo van die kleine dingen waarmee

ik de mensen op weg help. We hebben sinds kort ook papiercontainers aan huis bedeed, daar durft ook al eens het verkeerde afval in te belanden. Ik probeer daar dan snel op te reageren, zodat de burgers weten dat daar controle op gebeurt.'

De afvalsteward zorgt ervoor dat hij overal even frequent aanwezig is, geen enkele van de 29 gemeenten wordt overgeslagen. In de grotere gemeenten komt hij wel iets vaker, omdat daar verhoudingsgewijs meer afvalzakken worden afgekeurd. 'Al mijn bezoeken en activiteiten worden geregistreerd,' aldus Paul Vanthienen. 'Zo kan ik zien of ik bepaalde zaken moet opvolgen. Als een probleem zich op dezelfde plek herhaalt, dan ga ik daar weer op af. Maar evengoed loop ik lukraak langs bij mensen om te vragen of het lukt met sorteren. Mijn rapporten stuur ik maandelijks door. Onze dienst gaat met die gegevens aan de slag. Merken we bijvoorbeeld dat op bepaalde adressen ongewoon weinig rest- of ander afval wordt aangeboden, dan is de kans op sluikstorten er groter.' Vooraleer hij bij IOK Afvalbeheer aan de slag ging, werkte Paul Vanthienen jarenlang als verkoper. Hij is zeer beslagen in de omgang met klanten. 'Je

moet inderdaad heel sociaal ingesteld zijn, anders zal deze baan je niet liggen,' zegt hij. 'Een gesprek moet je altijd zo constructief mogelijk opvatten. Je moet ook kunnen aanvoelen welk vlees je in de kuip hebt en hoe ver je kunt gaan, en dan begin je bijvoorbeeld met "Je doet dat niet slecht, maar dit en dat kan nog beter." Wat zeker niet werkt, is meteen alles beginnen afkeuren. Dagelijks ontmoet ik mensen van werkelijk alle slag: arm of rijk, slim of minder snugger, bruin, zwart, geel of wit enzovoort. Sommige mensen kun je niet overtuigen van wat je doet en van de zin ervan. Veel mensen denken nog dat het meeste afval gewoon wordt verbrand, terwijl veel ervan wordt gerecycleerd. Of ze begrijpen bijvoorbeeld niet waarom wit en gekleurd glas gescheiden worden opgehaald. Daarom is mijn werk natuurlijk belangrijk. De echt hardleerse burgers hebben trouwens meestal niet alleen problemen met afval sorteren, maar ook op andere vlakken en met andere instanties. Voor het overige ben ik altijd heel blij als mijn uitleg ertoe leidt dat mensen hun afval vlotter kwijtraken. Het is ook heel afwisselend werk, en ik werk graag buiten.' ■

PIETER PLAS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/AGENDA

maart

Gent vanaf 12 maart

Antwerpen vanaf 27 september

Netwerkatelier: hoe samenwerking in goede banen leiden?

In dit atelier leer je nieuwe instrumenten, inzichten, vaardigheden en attitudes om je eigen samenwerkingsverbanden op een hoger niveau te tillen en productiever te maken.

www.vvsg.be/agenda

Oostmalle 12 maart

Brussel 13 maart

Brugge 18 maart

Gent 25 maart

Genk 26 maart

Infosessies: samen voor sterk sociaal beleid

De VVSG en Vlaams minister Jo Vandeuren geven de nieuwe gemeentebesturen een verfrissende kijk op lokaal sociaal beleid. De minister stelt het nieuwe decreet lokaal sociaal beleid en de Vlaamse beleidsprioriteiten voor. Lokale beleidsmakers vertellen ze naar de praktijk.

www.vvsg.be/agenda

Halle 12 maart

Gent 14 maart

Oostende 9 mei

Mechelen 4 juni

Hasselt 6 juni

Hallo, is dit discriminatie?

In deze opleiding leer je discriminatie herkennen. Je leert er diverse manieren van reageren en geschikte gesprekstechnieken aan. De deelnemers werken aan hun communicatievaardigheden met diverse oefeningen.

www.vvsg.be/agenda

Gent 12 maart

Congres en Forum Publieke Ruimte

Dit evenement heeft een uitgebreid programma met een keynote door Jim Walker (Walk21), de uitreiking van de Prijs Publieke Ruimte 2019, de Aquafinprijs voor Operatie Perforatie en de wake-upcall uit de theatervoorstelling *Braempmaat* door Dimitri Leue.

www.congrespubliekeruimte.info

Gent vanaf 13 maart

Procesmanagement

Een introductie in de principes van procesmanagement en procesgericht denken. Je maakt kennis met een laagdrempelige methodiek en handige tools om je werkprocessen in kaart te brengen en op een doordachte manier te verbeteren.

www.vvsg.be/agenda

Oostkamp 21 maart

Hasselt 29 maart

Burgemeester en lokale politie

Praktische en essentiële informatie voor nieuwe burgemeesters: welke rol speel je als burgemeester in

de werking en organisatie van de lokale politie?

Op welke politieke informatie heb je recht? Wat is de rol van politiecollege en politieraad?

www.vvsg.be/agenda

Antwerpen 23 maart

Trefdag Trage Wegen

Uitwisseling, inspiratie en een verkwikkende voorjaarswandeling: dat zijn de ingrediënten van de jaarlijkse Trefdag. Lokale werkgroepen en pleitbezorgers geven tips om trage wegen te behartigen. Bezoekers horen verhalen uit het hele land. Dialoog en kruisbestuiving staan centraal.

www.tragewegen.be/trefdag

Oostende 3 mei

Het tij keren

De Klimaatdag is hét inspiratie- en netwerkevent van de VVSG voor iedereen die op lokaal niveau betrokken is bij beleid in verband met energie, water (droogte/hitte), circulaire economie, ruimtegebruik en wonen, en duurzame mobiliteit. We kijken naar hoe overheden, burgers en bedrijven daarvoor samenwerken.

www.klimaatdag.be

INLEVERING

PERSONEELSADVERTENTIES

Lokaal 4 (aprilnummer) – 7 maart
Lokaal 5 (meinummer) – 11 april

Uw personeelsadvertenties
in **Lokaal, VVSG-week,**
op de **VVSG-website**
én getweet via **@JobLokaal**

INFORMATIE

vacatures@vvsbg.be

Op zoek...

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsbg.be/vacatures.

01-03-2019

GEMEENTE EN OCMW SCHOTEN

HR-manager/directeur personeelszaken

GEMEENTE GRIMBERGEN

- Adviseur ruimtelijke planning/beleid
- Adviseur vergunningen

03-03-2019

GROEP HASSELT

Activiteitenbegeleider bij Hogeveijf

GEMEENTE MACHELEN

- Diensthoofd technische dienst
- Teamcoach ruimte

PROVINCIE ANTWERPEN

2 bouwkundig projectverantwoordelijken

04-03-2019

STAD TURNHOUT

Verpleegkundigen

STAD AALST

Onthaalouder

GEMEENTE BLANKENBERGE

Assistent-omgevingsambtenaar

05-03-2019

GEMEENTE BRECHT

Consulent jeugd

STAD GEEL

- Deskundige personeelszaken
- Werfreserve deskundige openbaar domein, water en (trage) wegen
- Werfreserve maatschappelijk werkers

GEMEENTE MEERHOUT

- Manager grondgebonden zaken
- Teamleider groen en grijs

GEMEENTE SCHERPENHEUVEL-ZICHEM

Diensthoofd grondgebiedszaken

08-03-2019

STAD HERENTALS

Sectormanager burger en samenleving

10-03-2019

PROVINCIE ANTWERPEN

- Jurist sociaal recht
- Adviseur informatieveiligheid

STAD BERINGEN

Stadsingenieur

GEMEENTE DUFFEL

Deskundige HR

GEMEENTE MAASMECHELEN

Diensthoofd financiën

OCMW MAASMECHELEN

Ergotherapeut

12-03-2019

GEMEENTE DEERLIJK

Financieel deskundige

13-03-2019

GEMEENTE BERLAAR

Consulent ICT/GIS

15-03-2019

GEMEENTE GOOIK

- Deskundige planner voor openbare werken
- Administratief medewerker voor openbare werken
- Deskundige ICT
- Deskundige aankoop en contractbeheer

GEMEENTE DESTELBERGEN

Financieel directeur

19-03-2019

GEMEENTE GINGELOM

Celhoofd wonen en leven / omgevingsambtenaar

21-03-2019

STAD RONSE

- Coördinator ontwerp bureau
- Zakelijk coördinator cultuur
- Deskundige mobiliteit
- Coördinator gebouwen

31-03-2019

GEMEENTE EN OCMW MALDEGEM

- Afdelingshoofd grondgebonden zaken
- Diensthoofd openbaar domein

STAD VILVOORDE

Directeur basisschool

april

Gent 2 april

Inspiratiedag Data in het Lokale Bestuur: voor slim beleid en diensten

Na deze inspiratiedag weet je hoe je efficiënt en verantwoord informatie met meerwaarde haalt uit data, maar ook hoe je je hiervoor moet organiseren. Inclusief inspirerende praktijkvoorbeelden en contacten met aanbieders van technologische toepassingen.

www.vvsbg.be/agenda

Kasterlee 4 april

Oudenaarde 25 april

Burgemeester en brandweer, noodplanning en crisiscommunicatie

Praktische en essentiële informatie voor nieuwe burgemeesters: wat is de rol van de brandweer en welke bevoegdheden heb je hierbij? Hoe werk je samen met de zonecommandant en wat moet je weten van brandpreventie en -bestrijding? Wat doe je bij een ramp op je grondgebied?

www.vvsbg.be/agenda

Gent 25 april

Leuven 9 mei

Samenwerken, verzelfstandigen of privatiseren van zorgdiensten: hoe beslis je dat?

Mandatarissen en ambtenaren maken kennis met een hanteerbare methode om dit herstructureringsvraagstuk systematisch te benaderen. We bieden antwoorden op de vragen die op dat moment rijzen, hoe je ermee omgaat en welke valkuilen er bestaan.

www.vvsbg.be/agenda

burgemeester Triljoen

NIX

WEGWIJS IN DE POLITIEZONE **3de editie**

door Mark Crispel, Tom De Schepper, Ben Gilot, Koën Van Heddeghem

In deze pocket maakt u kennis met de werking van de politiezone. Hoe situeert de politiezone zich in de politiestructuur en wat zijn haar taken? Wat is de taak van het politiecollege en de politieraad? Wat is mijn opdracht als politieraadslid? Hoe wordt de politiezone gefinancierd? Wat is een zonaal veiligheidsplan?

Op deze en tal van andere vragen geeft deze handleiding u een duidelijk antwoord. Een handige pocket voor politieraadsleden of burgers die meer willen weten over hoe politiezones werken.

Auteurs: Mark Crispel, Tom De Schepper, Ben Gilot, Koën Van Heddeghem

ISBN (print): 978 - 2 - 509 - 03371 - 0 | Formaat: 160 x 240mm | Type: Vastbladig boek

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

Uw inspecteur, altijd beschikbaar voor u

NABIJHEIDS
STRAAT

Ethias, verzekeraar nr. 1 van openbare diensten in België

Al bijna 100 jaar vertrouwt u dagelijks op de expertise van de Ethias-inspecteurs. Beschikbaar, bekwaam en **altijd dichtbij**: ze zijn de geknipte gesprekspartner voor al uw vragen over verzekeringen. Geen wonder dat **98% van onze klanten tevreden is** over hun relatie met Ethias!

De Ethias-inspecteur: de raadgever die u het leven makkelijk maakt.

Ontdek ons complete aanbod producten en diensten op www.ethias.be/publieke-sector

ethias
Doet wat moet